

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.001.01.2023

**Pan
Lech Sprawka
Wojewoda Lubelski**

ul. Spokojna 4
20-914 Lublin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/001 Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 85/06 – województwo lubelskie

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie, ul. Spokojna 4, 20-914 Lublin (dalej: LUW lub Urząd).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Lech Sprawka, Wojewoda Lubelski od 25 listopada 2019 r. (dalej: Wojewoda).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Paweł Gruszkiewicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/3/2023 z 5 stycznia 2023 r.2. Katarzyna Durakiewicz, doradca techniczny, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/4/2023 z 5 stycznia 2023 r.3. Ewa Kulik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/10/2023 z 13 stycznia 2023 r.4. Piotr Kwaśniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/56/2023 z 20 marca 2023 r.5. Paulina Krysztofiuk-Jankowska, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/11/2023 z 13 stycznia 2023 r. <p>(akta kontroli tom I str. 3-13)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	<p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2022, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 85/06 – województwo lubelskie oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa.</p> <p>Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">– działania związane z egzekucją dochodów budżetowych,– realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,– nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy o finansach publicznych² (dalej: ufp), w tym:<ol style="list-style-type: none">a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 85/06 – województwo lubelskie. <p>Celem kontroli było również dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2022 r. Urzędu (jako dysponenta III stopnia), pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">– działania związane z windykacją należności,– realizacja wydatków budżetu państwa,
--------------	---

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm.

- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego oraz badanie skuteczności podejmowanych przez dysponenta działań windykacyjnych.

Zakres kontroli

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analiza stanu należności pozostałych do zapłaty,
- szczegółowa kontrola windykacji należności,
- analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków finansowych,
- kontrola prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych,
- kontrola prawidłowości dokonanych blokad,
- kontrola przestrzegania ustalonych dla części 85/06 limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków, które w 2021 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego,
- analiza wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- analiza przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki w ramach części 85/06 – województwo lubelskie.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

Do oceny wykonania budżetu państwa w części 85/06 – województwo lubelskie wykorzystano również wyniki kontroli P/23/001 *Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. – wykonanie planu finansowego Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie (dalej: WSSE) oraz wykorzystanie dotacji celowych z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku osłonowego i realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego* przeprowadzonej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Rykach, a także wyniki kontroli I/22/005/LLU *Wykonanie planu finansowego powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych w województwie lubelskim, przeprowadzonej w sześciu powiatowych stacjach sanitarno-epidemiologicznych (dalej: PSSE).*

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Na podstawie badanej próby wydatków⁴ w kwocie 726 683,5 tys. zł, stanowiącej 20,1% wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich⁵ w ramach części 85/06 – województwo lubelskie, ustalono, że zostały one poniesione zgodnie z założeniami ustawy budżetowej na 2022 r.⁶ i służyły realizacji zadań Wojewody. Wystąpiły jednak nieprawidłowości, ujawnione również w latach poprzednich, polegające na niepodjęciu skutecznych działań w celu ograniczenia kosztów dystrybucji w jednym punkcie poboru energii elektrycznej oraz niepoinformowaniu Ministra Finansów⁷ o wydaniu decyzji w sprawie blokowania wydatków BŚE, co świadczy o niewykonaniu wniosków pokontrolnych sformułowanych po kontroli *Wykonanie budżetu państwa w 2020 roku*.

Środki z rezerw celowych i ogólnej zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. NIK zauważa jednak, że dwa zadania sfinansowano ze środków pochodzących z rezerwy ogólnej, pomimo że były one możliwe do przewidzenia na etapie prac nad ustawą budżetową, a jedno nie wymagało natychmiastowego wsparcia. Jednak nie miało to wpływu na ocenę, gdyż sposób finansowania tych zadań nie wynikał z inicjatywy Wojewody.

Na podstawie analizy wybranej próby zaległości z tytułu dochodów budżetowych w kwocie 142,8 tys. zł stwierdzono, że prowadzono właściwe działania w celu windykacji, z wyjątkiem nieskierowania do egzekucji należności z tytułu grzywien nałożonych w celu przymuszenia do wykonania obowiązku szczepienia, w sytuacji gdy obowiązek ten został wykonany, a zobowiązany nie złożył wniosku o umorzenie grzywiny.

Łączne sprawozdania dysponenta części 85/06 – województwo lubelskie zostały sporządzone prawidłowo i terminowo, a stwierdzone nieprawidłowości w sprawozdaniach jednostkowych nie wpłynęły na opinię o sprawozdaniach dysponenta części, z wyjątkiem sprawozdania Rb-27 zaopiniowanego w formie opisowej. Łączna kwota nieprawidłowości w tym sprawozdaniu, przeniesiona ze sprawozdań jednostkowych Biura Obsługi, Kadr i Budżetu Urzędu⁸ i WSSE, wyniosła 1,8 mln zł i stanowiła 0,3% średniej arytmetycznej dochodów wykonanych i należności pozostałych do zapłaty. Negatywnie zaopiniowano natomiast, ze względu na kwotę stwierdzonych nieprawidłowości, sporządzone przez BOKiBU sprawozdanie jednostkowe Rb-27 i sprawozdanie z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym Rb-BZ1 za 2022 r. Nieprawidłowości w tych sprawozdaniach wynosiły 50,6 tys. zł i 1991,9 tys. zł (tj. stanowiły 4,1% średniej kwoty dochodów i należności pozostałych do zapłaty w Rb-27 oraz 3,3% średniej kwoty wydatków i zobowiązań w Rb-BZ1). Pozostałe sprawozdania jednostkowe BOKiBU oraz sprawozdania jednostkowe Wydziału Finansów i Certyfikacji LUW⁹ zaopiniowano pozytywnie. Funkcjonujący w LUW system kontroli zarządczej nie w pełni zapewniał prawidłowość sporządzenia sprawozdań. Ponownie, jak w przypadku kontroli P/22/001 *Wykonanie budżetu państwa w 2021 r.* stwierdzono nieprawidłowości w jednostkowych sprawozdaniach

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej

⁴ Próba została wylosowana metodą monetarną i uzupełniona w drodze doboru celowego.

⁵ Dalej: BŚE.

⁶ Ustawa budżetowa na 2022 r. z dnia 17 grudnia 2021 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 270).

⁷ Dalej: MF. W okresie od 9 lutego do 26 kwietnia 2022 r. obowiązki Ministra Finansów wykonywał Prezes Rady Ministrów, Minister Cyfryzacji.

⁸ Dalej: BOKiBU.

⁹ Dalej: WFIC.

o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N). W sprawozdaniu Rb-N WFiC wykazane zostały należności z tytułu grzywien, niemające charakteru bezspornych, ponieważ zostały złożone zażalenia na postanowienia w sprawie ich nałożenia. Wynikało to z nieprzekazania informacji w tym zakresie do WFiC przez Wydział Infrastruktury LUW, prowadzący postępowania związane z wykonywaniem przez Wojewodę funkcji organu egzekucyjnego obowiązków o charakterze niepieniężnym. Wydział Infrastruktury nie był w stanie ustalić w trakcie kontroli NIK pełnej kwoty grzywien, w stosunku do których zostały złożone zażalenia nierozpatrzone do końca 2022 r.

Ustanowione w Urzędzie mechanizmy kontroli operacji finansowych były nieskuteczne, na co wskazują stwierdzone nieprawidłowości. Dochody z kar umownych przeznaczono na zmniejszenie wydatków majątkowych oraz niepoprawnie ujęto w księgach rachunkowych związane z tym operacje gospodarcze. Nierzetelnie zweryfikowano polecenie przelewu zapłaty wykonawcy zadania inwestycyjnego, co skutkowało brakiem jego realizacji przez bank i koniecznością zapewnienia w planie na 2023 r. wydatków na sfinansowanie zobowiązania z tego tytułu.

Wojewoda, zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 ufp, sprawował nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu w 2022 r. w części 85/06. Nie zapewniono jednak kontroli wykorzystania dotacji na dofinansowanie zadań w ramach programu „Posilek w szkole i w domu” moduł 3 w miejscu realizacji zadania, ograniczając ją do analizy dokumentów dołączonych przez beneficjentów do rozliczenia dotacji.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

1.1. Dochody zrealizowane w 2022 r. w części 85/06 wyniosły 129 144 tys. zł i były wyższe o 11 451,2 tys. zł, tj. o 9,7% od wykonanych w 2021 r. oraz wyższe o 35 979 tys. zł (tj. o 38,6%) od zaplanowanych w ustawie budżetowej.

Dochody wyższe od wykonanych w 2021 r. i wyższe od zaplanowanych w ustawie budżetowej osiągnięto w szczególności z wpływów z: gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa (odpowiednio o 1741 tys. zł, tj. 4,4% i o 17 575,2 tys. zł, tj. 73,5%), opłat paszportowych (o 4588 tys. zł, tj. 113,9% i o 2417,2 tys. zł, tj. 39%), wyegzekwowanych przez komorników świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego i zaliczek alimentacyjnych (o 3059 tys. zł, tj. 10,7% i o 5863,7 tys. zł, tj. 21,9%)¹¹ i opłat uzyskanych przez Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Lublinie (o 1254,7 tys. zł, tj. 79% i o 1824,8 tys. zł, tj. 179,3%) oraz jednostki Państwowej Inspekcji Sanitarnej (o 307,8 tys. zł, tj. 30,2% i o 221,4 tys. zł, tj. 20%).

Głównymi przyczynami osiągnięcia wyższych dochodów z tych źródeł były: aktualizacja opłat za wieczyste użytkowanie gruntów, działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych, zwiększenie liczby towarów przewożonych przez granicę polsko-ukraińską w związku z wojną na Ukrainie i opłat pobieranych za czynności przeprowadzone w ramach kontroli granicznej jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, zwiększenie liczby kontroli prowadzonych w ramach

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ W 2022 r. wpływy z tytułu zwrotów wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyniosły 31 683,7 tys. zł, a w 2021 r. – 28 624,7 tys. zł.

bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Dochody niższe od planowanych wykonano głównie z wpływów z opłat pobieranych przez inspektorów nadzoru budowlanego (niższe o 491,3 tys. zł, tj. 32,8%) oraz z najmu i dzierżawy składników majątkowych na przejściach granicznych (niższe o 366,9 tys. zł, tj. 10,9%). Było to spowodowane niższymi kwotami kar za odstąpienie od zatwierdzonego projektu budowlanego i opłat legalizacyjnych nakładanych przez powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego, a także wojną na Ukrainie.

Dochody nieplanowane (6682,2 tys. zł) osiągnięto przede wszystkim ze zwrotów dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości oraz odsetek.

(akta kontroli tom I str. 14-16, 30, tom II str. 553-565, 637-651)

Dochody zrealizowane przez BOKiBU w 2022 r. wyniosły 2459,3 tys. zł i były wyższe o 206,5 tys. zł, tj. o 9,2% od wykonanych w 2021 r. oraz wyższe o 280,3 tys. zł, tj. o 12,9% od zaplanowanych na 2022 r. Głównym źródłem dochodów były wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych, zrealizowane w kwocie 1977,2 tys. zł, stanowiącej 104,1% planu i 100% dochodów wykonanych w 2021 r. Dochody nieplanowane uzyskano m.in. z tytułu odszkodowania za szkody po pożarze mobilnego punktu szczepień w Zamościu (92,6 tys. zł).

Dochody z kar umownych, naliczonych przez BOKiBU za niedopełnienie obowiązku przedłożenia projektów aneksów umów zawartych z podwykonawcami na budowę Centrum Powiadamiania Ratunkowego i Dyspozytorni Medycznej (dalej: CPR i DM) oraz za zwłokę w realizacji przedmiotu umowy na wykonanie dostawy i montażu dźwigu osobowego, w kwocie ogółem 50,6 tys. zł, potrącone z zobowiązań Urzędu wobec kontrahentów, nie zostały przekazane na rachunek dochodów budżetowych. Ustalenia w tym zakresie zawarto w obszarze nr 3 Sprawozdawczość, w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I str. 214, 235-237, 241-252, tom III str. 141-142, 503-547)

1.2. Na koniec 2022 r. w części 85/06 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 1 079 209 tys. zł, w tym zaległości 1 066 077,9 tys. zł. W porównaniu do 2021 r. należności były wyższe o 79 856 tys. zł, tj. o 8%, a zaległości o 76 297,7 tys. zł, tj. o 7,7%. Zwiększenie dotyczyło głównie zaległości z tytułu zwrotu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego i zaliczek alimentacyjnych (z 928 692,5 tys. zł do 1 004 346,1 tys. zł, tj. o 8,4%). Przyczyną nieskutecznej egzekucji tych należności były trudności w określeniu miejsca zamieszkania dłużników alimentacyjnych, pobyt dłużników w zakładzie karnym oraz bezrobocie.

Zaległości z tytułu gospodarowania mieniem Skarbu Państwa przez powiaty na 31 grudnia 2022 r. wyniosły 18 361,5 tys. zł (w porównaniu do 2021 r. zwiększyły się o 527,9 tys. zł, tj. o 3%), grzywien nakładanych przez powiatowe inspektoraty budowlane – 3477,2 tys. zł (zwiększyły się o 24 tys. zł, tj. 0,7%), wpływów z handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych – 29 101 tys. zł (wzrost o 100 tys. zł, tj. 0,3%).

Zaległości z tytułu wpływów realizowanych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne wyniosły 2071,1 tys. zł i były o 2237,5 tys. zł, tj. o 51,9% niższe w porównaniu do stanu na koniec 2021 r. Zmniejszenie wynikało głównie z odpisów z ksiąg rachunkowych należności z tytułu kar pieniężnych za wprowadzenie do obrotu dopalaczy oraz naruszenie ograniczeń, nakazów i zakazów związanych z COVID-19, z powodu ich przedawnienia lub umorzenia ze względu na bezskuteczność

egzekucji. Odpisów dokonano m.in. w wyniku działań podjętych po kontroli I/22/005/LLU przeprowadzonej w sześciu PSSE.

(akta kontroli tom I str. 17-18, 30, 198-207)

W celu zwiększenia skuteczności egzekucji ww. zaległości Wojewoda m.in. przeprowadzał kontrole prawidłowości ustalania, pobierania i odprowadzania dochodów, w tym związanych z realizacją przez jednostki samorządu terytorialnego (dalej: j.s.t.) zadań z zakresu administracji rządowej oraz kontrole działań podejmowanych wobec dłużników, w tym alimentacyjnych. Jednostki budżetowe i j.s.t. były zobowiązane do składania wyjaśnień o przyczynach powstania zaległości i działaniach podjętych w celu ich likwidacji przy kwartalnych sprawozdaniach Rb-27 i Rb-27ZZ¹². Według wyjaśnienia Dyrektor WFiC, w latach 2020-2022 ze względu na sytuację pandemiczną nie były prowadzone szkolenia w zakresie możliwych działań egzekucyjnych, które organizowano w latach wcześniejszych. Przeprowadzenie szkolenia dotyczącego gospodarki nieruchomościami, w tym windykacji i egzekucji dochodów z tego tytułu, planowane jest przez Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Skarbu Państwa LUW na 2023 r.

(akta kontroli tom I str. 17-18, 161-168, 188-213, tom II str. 637-651)

W BOKiBU należności pozostałe do zapłaty na koniec 2022 r. wyniosły 5,2 tys. zł i w 98,1% stanowiły zaległości (5,1 tys. zł). Dotyczyły głównie opłat za najem lokali (1,5 tys. zł) i zwrotu kosztów postępowania przed Wojewódzką Komisją Orzekania o Zdarzeniach Medycznych¹³ (1,2 tys. zł). W porównaniu do roku 2021 należności były niższe o 1,7 tys. zł (24,6%), a zaległości o 1,8 tys. zł (26,1%). Zmniejszenie to wynikało głównie z udzielania ulg w spłacie należności.

W 2022 r. Dyrektor Generalny Urzędu udzieliła dziewięciu ulg w spłacie należności zaewidencjonowanych w księgach BOKiBU, na kwotę 2,3 tys. zł, w tym siedem należności umorzono (w całości lub w części), dwie rozłożono na raty. Kontrolą objęto osiem postępowań o udzielenie ulg w spłacie należności o wartości 1,9 tys. zł, w tym:

- sześć umorzeń (1,4 tys. zł), tj. umorzenia części trzech należności z tytułu czynszów w ramach pomocy rekompensujące negatywne skutki pandemii COVID-19 (0,7 tys. zł), należności z tytułu zwrotu kosztów postępowania przed WKOZM (0,3 tys. zł) oraz dwóch należności z tytułu rekompensaty za koszty odzyskiwania należności, naliczonej zgodnie z art. 10 ustawy z 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych¹⁴ oraz odsetek w związku z opóźnieniem płatności czynszu najmu (0,4 tys. zł);
- rozłożenie na raty dwóch należności z tytułu: zwrotu kosztów postępowania przed WKOZM oraz opłat czynszowych (0,5 tys. zł).

W ww. postępowaniach nie stwierdzono nieprawidłowości. Udzielenie ulg poprzedzone było analizą przesłanek uzasadniających ich zastosowanie.

(akta kontroli tom I str. 121-131, 215-216, 231-233)

1.3. Badaniem objęto działania w celu windykacji zaległości 12 dłużników na kwotę ogółem 142,8 tys. zł, z tego 138,1 tys. zł ujętych w księgach dysponenta części WFiC oraz 4,7 tys. zł – w księgach BOKiBU.

W 10 sprawach należności były objęte egzekucją, m.in. zaległości wynikające z orzeczeń WKOZM, co świadczy o wykonaniu wniosku sformułowanego po kontroli P/22/001 *Wykonanie budżetu państwa w 2021 r.* Monitorowano należności i stan prowadzonych postępowań egzekucyjnych oraz działania komorników sądowych.

¹² Z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami.

¹³ Dalej: WKOZM.

¹⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 893, ze zm.

Analizowano też zaległości, których egzekucja w latach poprzednich okazała się bezskuteczna, pod kątem możliwości ponownego wszczęcia postępowania, np. w przypadku pozyskania informacji o nowych źródłach dochodu dłużnika. W wyniku podjętych działań, tj. kierowanych wezwań do zapłaty oraz egzekucji, badane zaległości na koniec 2022 r. zmniejszyły się o 15 tys. zł w stosunku do 2021 r. Nie podjęto natomiast działań egzekucyjnych w stosunku do należności z tytułu dwóch grzywien na kwotę ogółem 1 tys. zł nałożonych w celu przymuszenia do wykonania obowiązku szczepienia. Zobowiązani wykonali obowiązek szczepienia, nie wystąpili jednak z wnioskiem o umorzenie grzywien na podstawie art. 125 § 2 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji¹⁵.

LUW wypełniał obowiązki wynikające z rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 18 lutego 2021 r. w sprawie współpracy wierzyciela, organu egzekucyjnego i dłużnika zajętej wierzytelności w postępowaniu egzekucyjnym należności pieniężnych¹⁶, m.in. poprzez kierowanie zapytań o podjęte działania i czynności egzekucyjne prowadzone przez komorników jak również o przyśpieszenie postępowań egzekucyjnych, korespondencję z uczestnikami postępowania egzekucyjnego, wysyłanie upomnień i wezwań do zapłaty.

(akta kontroli tom I str. 19-29, 33-43, 217-230, 253-265)

1.4. W 2022 r. w księgach WFiC odpisano z tytułu przedawnienia należności w kwocie 0,2 tys. zł, wynikające z kosztów egzekucyjnych i upomnień oraz opłat komorniczych. Nie dokonywano odpisów należności przedawnionych w księgach BOKiBU. W badanej próbie należności dysponenta części budżetowej i dysponenta III stopnia nie stwierdzono należności przedawnionych.

(akta kontroli tom I str. 160, 184-187, 216)

1.5. Obowiązek nadzoru i kontroli dysponenta części w zakresie, o którym mowa w art. 175 ust. 2 ufp, realizowano m.in. poprzez dokonywanie kwartalnych analiz wykonania budżetu, obejmujących działania podejmowane w celu windykacji zaległych należności z tytułu dochodów budżetowych. Wojewoda przeprowadzał także kontrole, których celem była m.in. ocena prawidłowości pobierania i odprowadzania dochodów budżetowych, w tym związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej. W 2022 r. pracownicy WFiC przeprowadzili 47 kontroli w jednostkach budżetowych i j.s.t., z tego 15 w zakresie działań podejmowanych przez ośrodki pomocy społecznej w celu windykacji należności od dłużników alimentacyjnych. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in.: niedochodzenia należności Skarbu Państwa, nieterminowego odprowadzania pobranych dochodów budżetowych, nieprawidłowego ustalania i ewidencjonowania należności i dochodów budżetowych, niepodjęcia czynności windykacyjnych wobec zaległych należności. WFiC monitorował wdrażanie zaleceń pokontrolnych wydanych w celu usunięcia nieprawidłowości. Skontrolowane jednostki przesłały informacje o sposobie realizacji wniosków.

Kontrola P/23/001 *Wykonanie budżetu państwa w 2022 r.*, przeprowadzona w WSSE wykazała nieprawidłowości w ewidencji dochodów budżetowych i sporządzania sprawozdań, polegające m.in. na błędnym wykazywaniu należności rozłożonych na raty i nieujęciu w księgach rachunkowych 2022 r. kary umownej.

W wyniku kontroli I/22/005 *Wykonanie planu finansowego powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych w województwie lubelskim*, przeprowadzonej w sześciu PSSE, stwierdzono nieprawidłowości, które polegały w szczególności na: ustalaniu dochodów budżetowych w niewłaściwej wysokości, dokonaniu

¹⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 479, ze zm., dalej: upea.

¹⁶ Dz. U. poz. 320.

nieuzasadnionego odpisu należności budżetowych, opóźnieniach w podejmowaniu działań egzekucyjnych, utrzymywaniu w księgach rachunkowych należności przedawnionych, które odpisano dopiero w trakcie kontroli NIK.

(akta kontroli tom I str. 161-168, 188-197, tom II str. 277-284, 801-802)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności LUW w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Nie podjęto działań egzekucyjnych w stosunku do dwóch należności z tytułu grzywien (po 500 zł każda) nałożonych w celu przymuszenia do wykonania obowiązku szczepienia postanowieniami Lubelskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (dalej: LPWIS) z dnia 15 grudnia 2014 r. Pismem z dnia 29 września 2021 r. WFiC wystąpił do Wydziału Infrastruktury z zapytaniem, czy w ww. sprawach powinno zostać wszczęte postępowanie egzekucyjne. W odpowiedzi (pismem z dnia 24 listopada 2021 r.) Wydział Infrastruktury poinformował, iż w aktach sprawy znajduje się informacja od wierzyciela potwierdzająca wykonanie obowiązku o charakterze niepieniężnym oraz prośba o zakończenie postępowania egzekucyjnego. W związku z powyższym nie jest zasadne wszczęcie postępowania egzekucyjnego w przedmiocie nałożonej grzywny w celu przymuszenia.

Zobowiązani wykonali wprawdzie obowiązek o charakterze niepieniężnym, jednak nie złożyli wniosku o umorzenie grzywny. Zgodnie z art. 125 § 1 i 2 upea, w razie wykonania obowiązku określonego w tytule wykonawczym, nałożone, a nieuiszczone lub nieściągnięte grzywny w celu przymuszenia podlegają umorzeniu. Postanowienie w sprawie umorzenia grzywny wydaje organ egzekucyjny na wniosek zobowiązanego.

Zgodnie z art. 42 ust. 5 ufp, jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

Według § 14 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych¹⁷, państwowe jednostki budżetowe realizujące dochody budżetowe terminowo wysyłają do zobowiązanych upomnienia oraz podejmują w stosunku do nich czynności zmierzające do wykonania zobowiązania w drodze egzekucji.

Dyrektor WFiC wyjaśniła, że Wydział Infrastruktury pismem z 24 listopada 2021 r. poinformował o niezasadności wszczęcia postępowania egzekucyjnego w związku z wykonaniem obowiązku szczepień, zatem WFiC nie skierował grzywien do egzekucji, aby nie generować zbędnych kosztów egzekucyjnych, którymi mógłby być obciążony Wojewoda.

Dyrektor Wydziału Infrastruktury wyjaśniła, że w przypadku postępowań, w których nałożono grzywnę, a otrzymano informację od wierzyciela o wykonaniu obowiązku, Wydział występował do zobowiązanego z pismem informacyjnym o odstąpieniu od czynności egzekucyjnych, z jednoczesną informacją, że w dalszym ciągu toczy się postępowanie egzekucyjne w sprawie należności pieniężnej. Zobowiązany informowany był, że grzywna w celu przymuszenia może zostać umorzona po złożeniu wniosku przez zobowiązanego, zgodnie z art. 125 upea. Złożenie wniosku powoduje wydanie postanowienia o umorzeniu grzywny, które przekazywane jest do WFiC. Brak wniosku stanowi przesłankę do skierowania grzywny do egzekucji.

¹⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 1718.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Wojewody podejmowane w celu dochodzenia zaległych należności budżetowych. Nieprawidłowość polegająca na niepodjęciu działań w celu egzekucji dwóch grzywien nałożonych w celu przymuszenia do wykonania obowiązku szczepienia, ze względu na znikomy udział w zaległych należnościach budżetowych w części 85/06, nie wpłynęła na ogólną ocenę działań windykacyjnych w części 85/06.

OBSZAR

2. Wydatki

2.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

2.1.1. W 2022 r. w części 85/06 zrealizowano wydatki budżetu państwa w wysokości 3 620 661,3 tys. zł¹⁸. Stanowiły one 98,3% planu po zmianach (3 681 878 tys. zł) i były o 867 168,9 tys. zł (tj. o 19,3%) niższe niż w 2021 r. (4 487 830,2 tys. zł)¹⁹. W żadnej podziałce klasyfikacyjnej plan wydatków nie został przekroczony.

Nie wykorzystano środków finansowych w kwocie 61 216,7 tys. zł (tj. 1,7% planu po zmianach), na którą składały się przede wszystkim zwroty niewykorzystanych dotacji przez j.s.t. Niewykorzystanie planowanych środków finansowych wystąpiło głównie w działach:

- 010 – Rolnictwo i łowiectwo, w którym nie wykorzystano 7747,1 tys. zł (tj. 2,5% planu po zmianach), m.in. z uwagi na unieważnienie postępowania przetargowego ze względu na brak złożonych ofert i niekorzystne warunki atmosferyczne skutkujące niepełnym wykonaniem zamówienia związanego z przebudową dróg w ramach scalania gruntów, nieprzedłożenie rachunków i faktur przez koła łowieckie za odstrzelone dziki oraz przez lekarzy weterynarii za wykonane czynności zlecone;
- 700 – Gospodarka mieszkaniowa, w którym nie wykorzystano 2062,2 tys. zł (9,1%), m.in. z uwagi na mniejszą niż zakładano liczbę wykonanych czynności w ramach realizacji przez j.s.t. zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, niższych niż zakładano kosztów zabezpieczenia nieruchomości, opracowania operatów szacunkowych, ogłoszeń prasowych dotyczących sprzedaży i dzierżawy nieruchomości i opłat sądowych;
- 750 – Administracja publiczna, w którym nie wykorzystano 2395,7 tys. zł (1,8%), m.in. z uwagi na realizację przez j.s.t. mniejszej w stosunku do zaplanowanej liczby czynności dotyczących rejestracji stanu cywilnego i ewidencji ludności;
- 801 – Oświata i wychowanie, w którym nie wykorzystano 1564,9 tys. zł (1,3%) m.in. z uwagi na zmniejszenie liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli, przebywaniem nauczycieli na zwolnieniach lekarskich lub kwarantannie, niższe koszty zakupu podręczników;
- 851 – Ochrona zdrowia, w którym nie wykorzystano 5918,3 tys. zł (1,4%), m.in. w wyniku mniejszych kosztów wypłaty dodatków dla kierowników specjalizacji z powodu nierealizowania szkoleń specjalizacyjnych przez część podmiotów leczniczych lub nieprzekazania wymaganych dokumentów przez podmioty realizujące takie szkolenia, trudnych warunków atmosferycznych uniemożliwiających wykonanie pełnego zakresu robót zaplanowanych na 2022 r. w ramach budowy laboratorium WSSE, niewykonania przez dostawcę warunków umowy na dostawę licencji programu finansowo-księgowego, mniejszej niż planowano liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy, za których opłacana była składka na ubezpieczenie zdrowotne;

¹⁸ Nie wystąpiły wydatki, które nie wygasły z upływem 2022 r.

¹⁹ Łącznie z wydatkami niewygasającymi z upływem 2021 r. w kwocie 24 102,9 tys. zł.

- 852 – Pomoc społeczna, w którym nie wykorzystano 16 125,6 tys. zł (3,4%), m.in. z powodu mniejszej niż szacowano liczby osób uprawnionych do dodatków osłonowych oraz zasiłków stałych i okresowych ze względu na przekroczenie kryterium dochodowego;
- 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza, w którym nie wykorzystano 3731,2 tys. zł (17,2%), m.in. z powodu mniejszej niż szacowano liczby osób uprawnionych do otrzymania stypendium szkolnego, w wyniku rezygnacji uczniów ze szkoły, niespełniania kryterium dochodowego oraz nieudokumentowania poniesionych przez wnioskodawców kosztów;
- 855 – Rodzina, w którym nie wykorzystano 20 938,1 tys. zł (1,2%), głównie z powodu trudności w prawidłowym oszacowaniu przez gminy liczby osób uprawnionych i potrzeb finansowych na wypłatę świadczeń rodzinnych.
(akta kontroli tom II str. 275-276 – pliki 1, 2, 12 i 13, str. 381-383, 713-746)

W 2022 r. Wojewoda wydał 47 decyzji w sprawie blokowania planowanych wydatków budżetu państwa, w związku ze stwierdzeniem opóźnień w realizacji zadań, nadmiaru posiadanych środków i niegospodarności w niektórych jednostkach (art. 177 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 ufp). Zablockowano wydatki w kwocie 90 112,8 tys. zł, z czego 20 735,7 tys. zł stanowiły niewykorzystane środki z rezerw. W 2022 r. MF nie blokował wydatków w części 85/06.

Nadmiar środków wynikał m.in. z: przejęcia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zadań związanych z realizacją programu „Rodzina 500 plus” wykonywanych dotychczas przez j.s.t.; mniejszej liczby osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej, rodzinnych i pomocy materialnej dla uczniów. Nie zrealizowano zadań w zakresie wykonania dokumentacji projektowej dla zagospodarowania poscaleniowego z uwagi m.in. na przedłużenie procedury uzyskiwania niezbędnych decyzji i uzgodnień, nierozstrzygnięcie przetargu na wykonanie prac w ramach zagospodarowania poscaleniowego i postępowanie odwoławcze od decyzji zatwierdzającej projekt scalenia.

Nie stwierdzono przypadków zaniechania przez dysponenta części 85/06 dokonania blokady planowanych wydatków w sytuacji dysponowania informacjami o braku możliwości wydatkowania środków finansowych do końca roku budżetowego. Badanie pięciu decyzji w sprawie blokowania planowanych wydatków w kwocie 10 683,2 tys. zł nie wykazało nieprawidłowości. Decyzje te zostały prawidłowo wykazane w systemie Trezor. Decyzją MF z 22 grudnia 2022 r. plan wydatków budżetu Wojewody został zmniejszony o zablockowaną kwotę 80 117,5 tys. zł.

Kontrola P/23/001 przeprowadzona w WSSE wykazała, że LPWIS nie przekazał do Wojewody informacji o nadmiarze posiadanych środków finansowych w kwocie 991,8 tys. zł, zaplanowanej na budowę laboratorium, pomimo że z harmonogramu realizacji zadania (po zmianach wprowadzonych 21 grudnia) wynikało, że środki te nie zostaną wykorzystane w 2022 r. Było to spowodowane ustaleniem ww. kwoty po terminie zgłaszania niewykorzystanych środków, określonym przez WFiC na 12 grudnia 2022 r. w piśmie z dnia 21 listopada 2022 r.²⁰ Dyrektor WFiC wyjaśniła m.in. że zgodnie z art. 53 ufp za całość gospodarki finansowej odpowiada kierownik jednostki i to na nim spoczywa obowiązek informowania o ewentualnych opóźnieniach mogących wystąpić w realizacji zadań skutkujących powstaniem nadmiaru środków finansowych. Termin wskazany w ww. piśmie miał tylko i wyłącznie charakter techniczny i nie wywoływał żadnych skutków z tytułu jego przekroczenia. Dyrektor dodała, że dysponent części wydał 10 decyzji na podstawie

²⁰ Znak: FC-I.3112.320.2022.

wniosek WSSE z dnia 13 grudnia 2022 r. w tym m.in. na wniosek WSSE z dnia 13 grudnia 2022 r.

Nieprzekazywanie na bieżąco informacji o niewykorzystaniu środków przyznanych z rezerw celowych stwierdzono również w Urzędzie (BOKiBU), co opisano w dalszej treści wystąpienia.

(akta kontroli tom II str. 275-276 – plik 3, str. 801-802)

Wydatki Urzędu (BOKiBU) zrealizowane zostały w kwocie 113 415,5 tys. zł i stanowiły 96,5% planu po zmianach (117 503,9 tys. zł). Były o 12 512,5 tys. zł, tj. o 12,4%, wyższe niż w 2021 r. (100 903 tys. zł) i wynikały głównie ze zwiększenia wydatków na wynagrodzenia oraz na zakupy inwestycyjne.

(akta kontroli tom III str. 23-36, 228-235)

2.1.2. W 2022 r. plan wydatków budżetu Wojewody został zwiększony z rezerw celowych per saldo o kwotę 647 927,2 tys. zł i z rezerwy ogólnej o kwotę 31 451,1 tys. zł²¹.

(akta kontroli tom II str. 235-253)

Badanie zwiększenia budżetu Wojewody o kwotę 384 106,4 tys. zł, pochodząca z pięciu tytułów rezerw celowych²² oraz o kwotę 27 968,2 tys. zł z rezerwy ogólnej²³, wykazało, że po otrzymaniu decyzji MF o przeniesieniu kwot z rezerw do części 85/06, Wojewoda prawidłowo wprowadził odpowiednie zmiany w planie wydatków.

Środki z rezerw celowych wykorzystano w 90,8% (348 938,1 tys. zł). Przeznaczone zostały na zadania określone w decyzjach w sprawie ich przyznania, tj. na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej, wypłatę dodatków osłonowych i dodatków energetycznych, świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, świadczenia pielęgnacyjne i należne od nich składki emerytalno-rentowe. Sfinansowano także remont drogi gminnej zniszczonej wskutek klęski żywiołowej. Niewykorzystanie kwoty 35 168,3 tys. zł wynikało m.in. z mniejszej niż szacowano liczby osób uprawnionych do otrzymania dodatków osłonowych i innych świadczeń oraz niższych kosztów odbudowy drogi w wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Na wniosek Wojewody wydane zostały przez MF decyzje korygujące przyznane środki z rezerw celowych na kwotę 125,9 tys. zł. Środki w wysokości 13 093,4 tys. zł zostały zablokowane przez Wojewodę oraz uwzględnione w decyzji MF zmniejszającej wydatki w części 85/06. Pozostała niewykorzystana kwota wynikała głównie ze zwrotów dotacji dokonanych przez j.s.t. w terminie uniemożliwiającym wprowadzenie zmian w planie finansowym na 2022 r.

²¹ Na realizację zadań w ramach części 85/06 przyznano z rezerwy ogólnej kwotę 40 171,2 tys. zł, z czego decyzjami MF, wydanymi na wniosek Wojewody, do planu wydatków budżetu Wojewody wprowadzono kwotę 37 622,2 tys. zł, którą następnie skorygowano o 6171,1 tys. zł.

²² Poz. 4 – Przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych; poz. 7 – Dopląty do paliwa rolniczego; poz. 24 – Wydatki związane z realizacją działań łagodzących skutki inflacji, w tym na dodatki osłonowe oraz ochronę odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej; poz. 34 – Środki na realizację ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów oraz na opłacenie składki emerytalnej i rentowej z ubezpieczenia społecznego, a także na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne i zasiłki dla opiekunów i na realizację art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”; poz. 35 – Uzupelnienie środków na wypłatę i waloryzację świadczeń z zakresu rodziny i zabezpieczenia społecznego oraz na wypłatę świadczeń motywacyjnych, o których mowa w ustawie o Policji, ustawie o Państwowej Straży Pożarnej, ustawie o Straży Granicznej oraz ustawie o Służbie Ochrony Państwa.

²³ Tj. bez środków na rekompensaty i odszkodowania dla podmiotów funkcjonujących na obszarze objętym czasowym zakazem przebywania, w związku z kontrolą P/23/048 prowadzoną przez NIK w tym zakresie. Środki finansowe na ten cel przyznane zostały uchwałą Rady Ministrów w kwocie 12 203 tys. zł, uruchomione przez Ministra Finansów na wniosek Wojewody w kwocie 9654 tys. zł, którą w całości wykorzystano.

Wojewoda wystąpił do Ministra Finansów o uruchomienie pełnej kwoty przyznanej z rezerwy ogólnej na badane zadania (27 968,2 tys. zł), z której wykorzystano 21 684,3 tys. zł. Środki wydatkowano na: zakup sprzętu medycznego dla szpitali, zakup nieruchomości z przeznaczeniem na Muzeum Pamięci Ofiar Rzezi Wołyńskiej oraz Centrum Prawdy i Pojednania im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, zakup i montaż masztów i flag w ramach projektu „Pod biało-czerwoną”, remont i konserwację grobów i cmentarzy wojennych, zapewnienie opieki i schronienia cudzoziemcom przybywającym z objętej konfliktem wojennym Ukrainy, tj. utworzenie i utrzymanie punktów recepcyjnych i medycznych oraz przygotowanie miejsc zakwaterowania dla cudzoziemców. Niewykorzystanie środków w kwocie 6283,9 tys. zł wynikało z niezrealizowania remontu grobów i cmentarzy wojennych z powodu braku ofert wykonawców (2529 tys. zł), zmiany sposobu finansowania zadań związanych z pomocą udzielaną uchodźcom z Ukrainy (3679,9 tys. zł)²⁴ oraz niższych kosztów realizacji zadań. Na wniosek Wojewody wydane zostały przez MF decyzje korygujące przyznane środki na pomoc dla uchodźców i remont i konserwację grobów i cmentarzy o kwotę 6171,1 tys. zł, pozostała kwota wynikała głównie ze zwrotów dokonanych przez j.s.t. W związku z niewykorzystaniem środków Wojewoda wystąpił o skorygowanie decyzji Rady Ministrów i zarządzeń Prezesa Rady Ministrów przyznających środki na ww. zadania. Kwota przyznana na pomoc dla uchodźców z Ukrainy została zmniejszona o 3656,2 tys. zł. Do LUW nie wpłynęła informacja w sprawie rozpatrzenia wniosku o zmniejszenie środków przyznanych zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów na remont i konserwację grobów i cmentarzy wojennych.

NIK zauważyła, że dwa z ww. zadań, tj. projekt „Pod biało-czerwoną” oraz remont i konserwacja grobów i cmentarzy wojennych, sfinansowano ze środków rezerwy ogólnej, mimo że nie były to zadania, których nie dało się przewidzieć na etapie planowania budżetu na 2022 r., a w przypadku projektu „Pod biało-czerwoną” nie wymagały również podjęcia natychmiastowych działań. W ustawie budżetowej na 2022 r. w części 85/06 przewidziano środki na remont i konserwację grobów i cmentarzy wojennych w wysokości 300 tys. zł, a w latach 2019-2021 odpowiednio: 300 tys. zł, 507,1 tys. zł i 300 tys. zł. Na etapie prac nad projektem budżetu na 2022 r. Wojewoda nie wnioskował o dodatkowe środki na finansowanie tego zadania. Złożenie wniosku przez Wojewodę o środki z rezerwy ogólnej na realizację projektu „Pod biało-czerwoną” zainicjował sekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, a na remont i konserwację grobów i cmentarzy wojennych – pełnomocnik Prezesa Rady Ministrów ds. reformy regulacji administracyjnych związanych z ruchem naturalnym ludności i ochrony miejsc pamięci. Wnioski zostały złożone odpowiednio 7 kwietnia i 1 lutego 2022 r. Na sfinansowanie ww. zadań z rezerwy ogólnej przyznano środki w kwotach wnioskowanych, tj. odpowiednio 1317,5 tys. zł i 3871,6 tys. zł.

Dyrektor WFiC wyjaśniła, że niemożliwe byłoby zabezpieczenie zgłaszanych potrzeb przez j.s.t. na realizację zadań związanych ze sfinansowaniem remontów i konserwacji grobów i cmentarzy wojennych na poziomie 3871,6 tys. zł przy zabezpieczeniu kwoty 300 tys. zł z przyznanego Wojewodzie limitu wydatków do opracowania projektu budżetu na 2022 r. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów w 2022 r. poinformowała Wojewodę o przystąpieniu do kolejnych etapów realizacji inwestycji projektu „Pod biało-czerwoną” oraz o wytycznych i działaniach, jakie

²⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103, ze zm.).

powinny być podjęte w celu uzyskania dla zakwalifikowanych gmin środków z rezerwy ogólnej.

(akta kontroli tom I str. 104-110, tom II str. 235-237, 248-253, 275-276 – plik 10, 412-414, 420-430)

W trakcie 2022 r. plan wydatków Urzędu został zwiększony środkami finansowymi z rezerwy ogólnej per saldo o 937,8 tys. zł i z rezerw celowych o 10 019,4 tys. zł, z czego wykorzystano odpowiednio 97,7% (tj. 916,1 tys. zł) i 95,7% (9588,4 tys. zł). Niewykorzystanie pozostałych środków finansowych wynikało m.in. z późniejszego niż pierwotnie zakładano zatrudnienia pracowników (rezerwa celowa poz. 44) oraz przyznania im mniejszej stawki wynagrodzenia (rezerwy celowe poz. 19, 44 i 9), niższych kosztów opracowania operatów szacunkowych na realizację inwestycji drogowych (rezerwa celowa poz. 41) i niższych niż planowano kosztów utworzenia i funkcjonowania punktów recepcyjnych dla uchodźców z Ukrainy (rezerwa ogólna).

Środki z rezerwy celowej poz. 44 przyznane zostały w kwocie 263,2 tys. zł na zatrudnienie od marca 2022 r. czterech pracowników w wydziale zajmującym się obsługą wniosków cudzoziemców i prowadzeniem postępowań o wydanie zezwolenia na pobyt i pracę. Faktycznie trzech pracowników zatrudniono dopiero od maja, a jednego od czerwca 2022 r. Miesięczne koszty wynagrodzeń tych pracowników z pochodnymi wynosiły ok. 65-75% kwoty skalkulowanej we wniosku o przyznanie środków z rezerwy celowej. Niewykorzystane do czerwca 2022 r. środki wynosiły 78,8 tys. zł, a do października – 110,1 tys. zł.

Środki z rezerwy celowej poz. 19 przyznane zostały w wysokości 623,5 tys. zł na skutki przechodzące z 2021 r. kosztów zatrudnienia ośmiu pracowników w grupie członków korpusu służby cywilnej do prowadzenia postępowań o przyznanie lub wydłużenie ważności Karty Polaka. Według kart wynagrodzeń pracowników, miesięczne koszty wynagrodzeń z pochodnymi wynosiły ok. 85% kwoty skalkulowanej we wniosku o przyznanie środków z rezerwy celowej. Niewykorzystana kwota do czerwca 2022 r. wyniosła 44,6 tys. zł, a do października – 79,4 tys. zł.

Dyrektor BOKiBU nie wystąpił o korektę decyzji Ministra Finansów w sprawie przyznania środków z rezerw celowych poz. 19 i 44, pomimo posiadania bieżących informacji o wykorzystaniu ww. środków w niepełnej wysokości. Niewykorzystane środki zgłoszono do blokady dopiero w listopadzie i w grudniu 2022 r.

(akta kontroli tom III str. 182-199, 241-480)

2.1.3. Wojewoda nie otrzymał od Prezesa Rady Ministrów wiążących poleceń, skutkujących wpłatami środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

(akta kontroli tom II str. 389-392)

2.1.4. Dotacje²⁵ na wydatki bieżące udzielone z budżetu Wojewody wyniosły 3 065 919 tys. zł, tj. były niższe o 1,5% od planu po zmianach (3 113 219,4 tys. zł) oraz o 23% od wykorzystania w 2021 r. (3 980 550,6 tys. zł). Zostały w większości przekazane j.s.t. na realizację zadań zleconych, dofinansowanie zadań własnych oraz realizację zadań na podstawie porozumień.

Dotacje na zadania zlecone wyniosły 2 502 116,3 tys. zł. Przekazane zostały głównie na wypłaty przez gminy świadczeń wychowawczych, stanowiących pomoc

²⁵ W wystąpieniu pokontrolnym wydatki według grup ekonomicznych (tj. na dotacje, świadczenia na rzecz osób fizycznych, wydatki bieżące jednostek budżetowych i wydatki majątkowe) podano z uwzględnieniem grupy ekonomicznej „Wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ufp, w tym wydatki budżetu środków europejskich”.

państwa w wychowaniu dzieci (859 085,7 tys. zł)²⁶, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz finansowanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (836 155,8 tys. zł), wypłaty dodatków osłonowych (191 742,8 tys. zł), funkcjonowanie komend powiatowych i miejskich Państwowej Straży Pożarnej²⁷ (174 437,3 tys. zł), zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystanego do produkcji rolnej (120 653,3 tys. zł).

(akta kontroli tom II str. 381-383, 713-746)

Dotacje na dofinansowanie zadań własnych²⁸ wyniosły 315 006,1 tys. zł. Środki przeznaczono m.in. na dofinansowanie kosztów realizacji zadań w zakresie: wychowania przedszkolnego (80 599,6 tys. zł), wypłaty zasiłków stałych osobom z orzeczoną stopniem niepełnosprawności (52 217,6 tys. zł) i zasiłków okresowych (30 511 tys. zł), utrzymania mieszkańców w powiatowych domach pomocy społecznej, przebywających w tych domach na podstawie skierowań wydanych przed 1 stycznia 2004 r. (47 242 tys. zł), funkcjonowania gminnych ośrodków pomocy społecznej (40 544,1 tys. zł) oraz pomoc materialną dla uczniów (14 600,1 tys. zł).

Dotacje na realizację bieżących zadań na podstawie porozumień wyniosły 15 766 tys. zł. Przeznaczone zostały głównie na utworzenie miejsc zakwaterowania, punktów recepcyjnych i punktów medycznych w związku z przyjęciem zwiększonej liczby cudzoziemców z objętej konfliktem wojennym Ukrainy (9343,9 tys. zł), zatrudnienie nauczycieli pełniących funkcje doradców metodycznych w szkołach prowadzonych przez j.s.t. (3076,6 tys. zł), utrzymanie grobów i cmentarzy wojennych (1626,1 tys. zł).

Dotacje udzielone na zadania realizowane przez pozostałe podmioty zostały wykorzystane głównie na finansowanie medycznych czynności ratunkowych zespołów ratownictwa medycznego (190 427,1 tys. zł).

(akta kontroli tom II str. 713-746)

Wojewoda, stosownie do art. 122 ust. 1 pkt 2 lit. a oraz ust. 3 i 4 ufp, opublikował w Biuletynie Informacji Publicznej LUW wykaz podmiotów otrzymujących dotacje z budżetu części 85/06.

(akta kontroli tom II str. 254-259)

2.1.5. Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 3655,4 tys. zł, tj. stanowiły 96,9% planu po zmianach (3770,4 tys. zł) oraz 97,7% wydatków w 2021 r. (3739,2 tys. zł). Środki finansowe przeznaczono głównie na stypendia dla uczniów (1153,2 tys. zł), nagrody dla nauczycieli za wybitne osiągnięcia w pracy dydaktycznej (368,6 tys. zł), zasądzone renty (433,1 tys. zł).

(akta kontroli tom II str. 275-276 – pliki 1 i 2, str. 381-383, 731-746)

W Urzędzie wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 462,3 tys. zł i stanowiły 82,2% planu po zmianach (562,1 tys. zł) oraz były o 21,9% niższe niż w 2021 r. (592,2 tys. zł). Wynikało to głównie z niższych niż szacowano kosztów udziału w pracach powiatowych komisji lekarskich w ramach kwalifikacji wojskowej, kosztów przejazdu oraz utraconego wynagrodzenia za czas zwolnienia od pracy dla

²⁶ Środki dla gmin przyznane zostały na okres od stycznia do maja 2022 r. na wypłatę świadczeń na podstawie wniosków złożonych w poprzednim okresie świadczeniowym, tj. w 2021 r. Od czerwca br. do j.s.t. przekazywane są środki na realizację ww. zadania w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

²⁷ Dalej: PSP.

²⁸ Łącznie z dotacjami przekazanymi z budżetu państwa na realizację zadań bieżących gmin z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej finansowanych w całości przez budżet państwa w ramach programów rządowych.

członków Wojewódzkiej Rady do Spraw Potrzeb Zdrowotnych oraz świadków zwywanych na posiedzenia Wojewódzkiej Komisji Orzekania o Zdarzeniach Medycznych. Pozostałe wydatki poniesiono w szczególności na ekwiwalenty za pranie odzieży roboczej oraz umundurowania, ekwiwalenty za przedłużone użytkowanie odzieży ochronnej, zakup wody mineralnej i ekwiwalenty za zużycie sprzętu i energii w trakcie pracy zdalnej, a także refundację kosztów zakupu okularów korekcyjnych oraz zasądzone renty powypadkowe.

(akta kontroli tom III str. 228-235, 240)

2.1.6. Wydatki bieżące jednostek budżetowych w części 85/06 wyniosły 468 915,2 tys. zł i były o 1,5% niższe od planu po zmianach (476 003,7 tys. zł) oraz wyższe o 16,3% od wykonanych w 2021 r. (403 242,8 tys. zł). W 70% (327 925,9 tys. zł) zostały przeznaczone na koszty zatrudnienia pracowników i funkcjonariuszy, a kwotę 115 424,8 tys. zł (24,6%) wydatkowano na zakupy materiałów i usług związanych z utrzymaniem i funkcjonowaniem jednostek budżetowych.

(akta kontroli tom II str. 381-383, 731-746)

Wydatki bieżące jednostek budżetowych w Urzędzie wykonano w kwocie 103 034,6 tys. zł, były o 3,2% niższe od planu po zmianach (106 423,7 tys. zł) i o 21,2% wyższe niż w 2021 r. (85 013,2 tys. zł). Ponad 76% środków finansowych (79 032,2 tys. zł) przeznaczono na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, natomiast pozostałe wydatkowano głównie na zakupy materiałów i usług związanych z funkcjonowaniem Urzędu.

(akta kontroli tom III str. 23-36, 228-239)

Przeciętne zatrudnienie w części 85/06 w 2022 r., w przeliczeniu na pełne etaty, wyniosło 3127 osób i było o 140 osób (o 4,7%) większe niż w 2021 r. Wydatki na wynagrodzenia w 2022 r. według sprawozdania o zatrudnieniu i wynagrodzeniach Rb-70 wyniosły 277 290,8 tys. zł²⁹, stanowiły 99,7% planu i były o 19,9% wyższe niż w 2021 r. (231 241 tys. zł). W jednostkach budżetowych planowane wydatki na wynagrodzenia nie zostały przekroczone. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na jednego pełnozatrudnionego w części 85/06 w 2022 r. wyniosło 7389,70 zł i było o 14,5% wyższe niż w 2021 r. (6451,30 zł). Wzrost wydatków na wynagrodzenia i przeciętnego wynagrodzenia spowodowany był przede wszystkim podwyższeniem minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2022 r., przyznaniem środków na fundusz nagród, zwiększeniem zatrudnienia sfinansowanym środkami z rezerw celowych, przejściem dyspozytorni medycznych i zatrudnieniem jej pracowników w Urzędzie, wzrostem zatrudnienia w powiatowych inspektoratach weterynarii i mniejszą absencją pracowników jednostek Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

(akta kontroli tom II str. 384-388)

Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe w 2022 r. wyniosły 21 373,4 tys. zł i były o 3,5% wyższe niż w 2021 r. (20 647,4 tys. zł). Poniesione zostały głównie na usługi badania zwierząt, wykonywane przez wyznaczonych lekarzy weterynarii (18 774 tys. zł), wynagrodzenia osób zaangażowanych w czynności związane z przyjęciem zwiększonej liczby cudzoziemców z terenu objętego konfliktem wojennym w Ukrainie oraz wynagrodzenia konsultantów wojewódzkich i członków Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

(akta kontroli tom II str. 381-383, 731-746)

Przeciętne zatrudnienie w Urzędzie w przeliczeniu na pełnozatrudnionych zwiększyło się o 69 osób (z 814 w 2021 r. do 883 w 2022 r.), natomiast stan

²⁹ W tym 399,5 tys. zł stanowiły wydatki niewygasające z upływem 2021 r. dotyczące wypłaty dodatków motywacyjnych dla pracowników dyspozytorni medycznych.

zatrudnienia na koniec 2022 r. (885 osób) był o 68 osób większy w porównaniu do stanu na koniec 2021 r. (817 osób). Wzrost zatrudnienia wynikał głównie z przejścia z dniem 1 stycznia 2022 r. dyspozytorów medycznych w strukturę Urzędu³⁰ oraz zwiększenia zatrudnienia w Wydziale Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców w związku z realizacją zadań związanych z obsługą wniosków cudzoziemców i prowadzeniem postępowań o wydanie zezwolenia na pobyt i pracę.

Wydatki na wynagrodzenia według Rb-70 wyniosły 66 961,7 tys. zł³¹ stanowiły 100,5% planu (66 597,4 tys. zł) oraz 122,4% wydatków poniesionych w 2021 r. (54 702 tys. zł). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2022 r. wyniosło 6316,38 zł i w porównaniu do 2021 r. (5595,72 zł) było wyższe o 720,66 zł, tj. o 12,9%. Wynikało to głównie z otrzymania środków z rezerw celowych na zwiększenie wynagrodzeń w LUW.

(akta kontroli tom II str. 464-466, tom III str. 23-36, 182-199, 228-235, 612-617, 620-622)

Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe w Urzędzie w 2022 r. wyniosły 1937 tys. zł i były o 31,3% wyższe od wydatków w 2021 r. (1474,8 tys. zł). Wynikało to głównie z zatrudnienia osób do obsługi punktów recepcyjnych powstałych w związku ze zwiększonym napływem cudzoziemców z objętej konfliktem wojennym Ukrainy.

(akta kontroli tom III str. 23-36, 182-199, 228-235, 618)

2.1.7. Wydatki majątkowe w części 85/06 w 2022 r. zrealizowano w wysokości 82 171,7 tys. zł, tj. stanowiły 92,4% planu po zmianach (88 884,5 tys. zł) oraz 81,9% wydatków w 2021 r. (100 297,6 tys. zł). Zostały poniesione na:

- dotacje celowe dla j.s.t. w kwocie 46 994 tys. zł (90,6% planu po zmianach),
- zadania inwestycyjne realizowane przez podległe Wojewodzie jednostki budżetowe w kwocie 35 077,7 tys. zł (95% planu po zmianach),
- dotacje celowe dla jednostek spoza sektora finansów publicznych w kwocie 100 tys. zł, stanowiącej 100% planu po zmianach.

(akta kontroli tom II str. 713-746)

Wydatki majątkowe w Urzędzie wyniosły 9918,6 tys. zł, stanowiły 94,3% planu po zmianach (10 518,1 tys. zł) i były o 5379 tys. zł, tj. o 35,2% niższe od wydatków wykonanych w 2021 r. (15 297,6 tys. zł). Zostały przeznaczone m.in. na: budowę budynku CPR i DM (7796,6 tys. zł), dostosowanie budynku Urzędu do wymagań przeciwpożarowych (1063,2 tys. zł), zakup nowoczesnej macierzy dyskowej (747,8 tys. zł), zakup zestawu do zbierania i przetwarzania logów (97,4 tys. zł). W ustawie budżetowej wydatki majątkowe Urzędu zaplanowano w wysokości 9685 tys. zł na realizację ośmiu zadań. W trakcie roku zrezygnowano z realizacji trzech zadań (342 tys. zł), na pięć zadań zmieniono plan wydatków (zwiększono per saldo o kwotę 253,1 tys. zł), wprowadzono siedem nowych zadań (922 tys. zł). Zmiany te były celowe i niezbędne do zapewnienia sprawnego funkcjonowania Urzędu. Zadania inwestycyjne (12) uwzględnione w planie po zmianach (10 518,1 tys. zł) zostały zrealizowane pod względem rzeczowym. Jedno zadanie dotyczące wymiany dźwigu osobowego w budynku Urzędu o planowanej wartości 495,3 tys. zł, zostało zrealizowane w 2022 r., lecz z powodu nieprawidłowego nadzoru nad realizacją zapłaty kwoty 469,3 tys. zł³² (w ostatnim roboczym dniu roku) faktyczna zapłata wykonawcy nie została dokonana i nastąpiła dopiero w styczniu 2023 r. ze środków finansowych przewidzianych w planie wydatków majątkowych na 2023 r. (po zmianie dokonanej decyzją budżetową Wojewody Lubelskiego). Szczegółowy opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

³⁰ W związku z realizacją przepisów ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o zmianie ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1115, ze zm.).

³¹ Wydatki łącznie z wydatkami niewygasającymi w 2021 r. w kwocie 339,5 tys. zł.

³² Kwota wynikająca z faktury (489,9 tys. zł) pomniejszona o 20,6 tys. zł, z tytułu potrącenia kary umownej.

(akta kontroli tom III str. 23-36, 182-199, 228-239, 481-572, 575-582, 587-590, 602-610)

2.1.8. Badaniem objęto wybrane w sposób celowy dotacje w łącznej kwocie 716 491,7 tys. zł (23% wydatków na dotacje poniesionych w ramach części 85/06)³³, wykorzystane na: zwrot producentom rolnym części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego; usuwanie skutków klęsk żywiołowych; budowę wielorodzinnego budynku komunalnego w Terespolu; realizację zadań z zakresu spraw obywatelskich; funkcjonowanie komend powiatowych i miejskich PSP; doposażenie stołówek w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” moduł 3; ratownictwo medyczne; zakup tomografu komputerowego z montażem, aparatu RTG, zestawu laparoskopowego i sterylizatora parowego dla szpitali powiatowych; wypłatę dodatków osłonowych; wypłatę świadczeń rodzinnych oraz z funduszu alimentacyjnego. Ustalono m.in., że:

- dotacje udzielone na podstawie umów przekazywano po weryfikacji wniosków przedkładanych przez j.s.t.; przekazywanie dotacji niewymagających zawarcia umowy było poprzedzone analizą i weryfikacją zapotrzebowań składanych przez beneficjentów;
- stopień i sposób wykorzystania dotacji był przedmiotem ocen w kwartalnych analizach wykonania planu wydatków budżetowych, a także analiz przeprowadzanych w związku z weryfikacją wniosków o płatność, zapotrzebowań zgłaszanych przez beneficjentów oraz wniosków o dokonanie zmian w planie wydatków;
- dotacje przekazywano w terminie umożliwiającym realizację zadania, a niewykorzystane środki finansowe zostały zwrócone na rachunek bankowy LUW;
- prowadzono kontrole u beneficjentów, z wyjątkiem dotacji udzielonych w ramach modułu 3 programu „Posiłek w szkole i w domu”, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Kontrola *Wykonanie budżetu państwa w 2022 r.* – wykorzystanie dotacji na zadania zlecone w zakresie wypłaty dodatków osłonowych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego, przeprowadzona w Ośrodku Pomocy Społecznej w Rykach, wykazała, że środki budżetu państwa zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i rzetelnie rozliczone.

(akta kontroli tom II str. 260, 266-274, 275-276 – pliki 1, 2, 7 i 12, str. 550-552, 594-596, 604-607, 801-802)

2.1.9. Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków w kwocie 10 191,8 tys. zł, tj. 9% wydatków ogółem Urzędu. Doboru próby dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych, odpowiadających pozapłacowemu wydatkom budżetowym LUW. Próba 46 wydatków w kwocie 7700,1 tys. zł została wylosowana metodą monetarną³⁴. Kwotę próby zwiększono o 1407 tys. zł, wynikającą z uwzględnienia pełnej wartości wylosowanych dowodów oraz o 1084,7 tys. zł wydatków dobranych celowo. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatki służyły realizacji zadań i zostały wykonane do wysokości kwot ujętych w planie finansowym Urzędu. Wystąpiły jednak nieprawidłowości polegające na niepodjęciu skutecznych działań w

³³ Wydatki ogółem na dotacje przeznaczone na wydatki bieżące i majątkowe wyniosły w 2022 r. 3 113 013 tys. zł. Badaniem objęto wydatki na dotacje w dziewięciu działach klasyfikacji budżetowej: 010 *Rolnictwo i łowiectwo* – 120 653,3 tys. zł (40% wydatków w dziale), 600 *Transport i łączność* – 566,4 tys. zł (0,6%), 700 *Gospodarka mieszkaniowa* – 2654,8 tys. zł (12,9%), 750 *Administracja publiczna* – 23 662,8 tys. zł (18,4%), 754 *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa* – 174 437,3 tys. zł (83,8%), 801 *Oświata i wychowanie* – 2444,1 tys. zł (2%), 851 *Ochrona zdrowia* – 195 384,8 tys. zł (46,5%), 852 *Pomoc społeczna* – 191 742,8 tys. zł (41,3%) oraz 855 *Rodzina* – 4945,4 tys. zł (0,3%).

³⁴ Z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości.

celu ograniczenia kosztów dystrybucji w jednym punkcie poboru energii elektrycznej. Zakupy inwestycyjne zostały przekazane do użytkowania w zakładanym terminie i prawidłowo ujęte w ewidencji środków trwałych, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych³⁵. Z powodu błędnego sporządzenia polecenia przelewu i niezweryfikowania jego poprawności, nie uregulowano w 2022 r. przewidzianej w planie zapłaty za realizację zadania inwestycyjnego: wymiana dźwigu osobowego w budynku Urzędu, co zostało opisane w pkt 2.1.7. wystąpienia oraz w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom III str. 153-166)

2.1.10. Kontrolą objęto trzy postępowania o udzielenie zamówień publicznych na:

- dostawę i montaż ścianek biurowych oraz paneli akustycznych na potrzeby CPR i DM (359 tys. zł), udzielone w trybie podstawowym określonym w ustawie z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych³⁶;
- dostawę drukarek i urządzeń wielofunkcyjnych na potrzeby LUW (79,4 tys. zł) oraz wykonanie remontu budynków garażowych zlokalizowanych na działce nr 27/1 przy ul. Wojciechowskiej 1 w Lublinie (147 tys. zł), udzielone z wyłączeniem stosowania Pzp.

Wydatki w 2022 r. na realizację ww. zamówień wyniosły 585,4 tys. zł. Badanie wykazało, że postępowanie w trybie podstawowym przeprowadzone zostało zgodnie z przepisami Pzp, a postępowania na dostawę drukarek i urządzeń wielofunkcyjnych i remont budynków garażowych zgodnie z obowiązującymi w LUW zasadami udzielania zamówień publicznych, określonymi w załączniku do zarządzenia Dyrektora Generalnego LUW z 28 stycznia 2021 r.

W Urzędzie sporządzono „Plan postępowań o udzielenie zamówień na rok 2022”, zamieszczony 24 lutego 2022 r. w Biuletynie Zamówień Publicznych, zgodnie z art. 23 ust. 1 Pzp oraz na stronie internetowej LUW. Plan był aktualizowany 11 razy, ostatniej zmiany dokonano 14 grudnia 2022 r. Roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach w 2022 r. zostało sporządzone zgodnie z art. 82 ust. 1 Pzp i przekazane Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych 22 lutego 2023 r., tj. w terminie określonym w art. 82 ust. 2 tej ustawy.

(akta kontroli tom III str. 623-679)

2.1.11. Koszty energii elektrycznej w latach 2021-2022 wyniosły odpowiednio 1570,8 tys. zł oraz 1656,7 tys. zł, w tym usługi dystrybucyjne: 914,7 tys. zł (58,2% poniesionych kosztów na energię) oraz 1046 tys. zł (63,1%).

W Urzędzie, na podstawie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej³⁷, określono wartość zmniejszenia całkowitego zużycia energii elektrycznej w budynkach będących w trwałym zarządzie przez wykorzystywane urządzenia techniczne, instalacje³⁸. Według Dyrektora Biura Informatyki i Obsługi Urzędu (dalej: BIOU), od 2018 r. monitorowano zużycie energii elektrycznej, prowadzono stopniową modernizację oświetlenia (wymianę na technologię LED), a także podjęto działania w celu ograniczenia zużywanej energii, które polegały m.in. przeprowadzeniu akcji informacyjnej wśród pracowników, instalacji wyłączników czasowych oświetlenia, wymianie sprzętu komputerowego na energooszczędny. W 2022 r. monitorowano parametry wpływające na wysokość opłat za dystrybucję energii elektrycznej

³⁵ Dz. U. poz. 1864.

³⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm., dalej: Pzp.

³⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 269, ze zm.

³⁸ Zaplanowano oszczędność energii elektrycznej na poziomie 18,7%.

(wielkość zamówionej mocy umownej i energii biernej pojemnościowej), w tym kontynuowano działania w celu dostosowania mocy do faktycznych potrzeb oraz instalowano układy do kompensacji energii biernej.

(akta kontroli tom I str. 272-334)

Badanie opłat za usługi dystrybucji energii elektrycznej w pięciu punktach poboru energii elektrycznej (dalej: PPE) w łącznej kwocie 508,6 tys. zł³⁹ wykazało, że:

- zastosowano wielostrefową grupę taryfową C23, a opłaty sieciowe zmienne np. za kwiecień 2022 r. były niższe o 11,1 tys. zł niż w przypadku zastosowania grupy C21;
- w PPE Spokojna opłaty za ponadumowny pobór energii biernej pojemnościowej (styczeń-czerwiec 2022 r.) wyniosły 24,9 tys. zł i stanowiły 41,8% opłat poniesionych na usługi dystrybucji. W sierpniu 2021 r. przeprowadzono analizę pod kątem optymalizacji energii, a w czerwcu 2022 r. wykonano układ do kompensacji energii biernej (za kwotę 11,9 tys. zł), opłata za ponadumowny pobór energii biernej w lipcu 2022 r. wyniosła 8,39 zł;
- w PPE Chełm opłaty za ponadumowny pobór energii biernej pojemnościowej wyniosły 214 tys. zł i stanowiły 51,6% opłat poniesionych na usługi dystrybucji. W grudniu 2022 r. przeprowadzono analizę i ocenę kosztów montażu urządzenia kompensującego energię elektryczną (4,7 tys. zł).

(akta kontroli tom I str. 272-334)

2.1.12. Zobowiązania w części 85/06 na 31 grudnia 2022 r. wyniosły 35 575,4 tys. zł i były o 53,2% wyższe od zobowiązań na koniec 2021 r. (23 220,9 tys. zł). Dotyczyły głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2022 r. i pochodnych od tego wynagrodzenia, nieuregulowanych wniosków przewoźników i operatorów przewozów pasażerskich, które wpłynęły po 15 listopada 2022 r., tj. po terminie dokonywania zmian dotacji określonym w art. 170 ust. 1 ufp oraz zakupu usług niezbędnych dla funkcjonowania jednostek budżetowych. Zobowiązania Urzędu wyniosły 7797,1 tys. zł, tj. były o 1814,5 tys. zł (30,3%) wyższe od zobowiązań na koniec 2021 r. (5982,6 tys. zł).

(akta kontroli tom II str. 275-276 – plik 12, str. 731-746, tom III str. 23-36)

Zobowiązania wymagalne na koniec 2022 r. wynosiły 11,3 tys. zł i były o 3,7 tys. zł wyższe od zobowiązań na koniec 2021 r. Dotyczyły kosztów postępowań sądowych i grzywny, wynikających z wyroków, które wpłynęły do LUW w terminie uniemożliwiającym ich uregulowanie w 2022 r. (5,5 tys. zł, uregulowane w styczniu i lutym 2023 r.), włączeniem do masy spadkowej praw majątkowych do wynagrodzenia zmarłego pracownika (3,2 tys. zł), kosztów procesu nieuregulowanych przez Komendę Wojewódzką PSP w Lublinie z powodu nierozstrzygnięcia przez sąd zarzutu bezskuteczności umowy o przelew wierzycelności (2,4 tys. zł) oraz niepodjęcia przekazu pocztowego przez osobę uprawnioną (0,2 tys. zł).

(akta kontroli tom II str. 731-746, tom III str. 23-36, 77-85)

W 2022 r. w części 85/06 zapłacono odsetki w łącznej wysokości 446,5 tys. zł, w związku z wypłatą zobowiązań Skarbu Państwa wynikających z wyroków sądowych. Kwotę 415,6 tys. zł stanowiły odsetki od kosztów pracowniczych poniesionych w związku z realizacją zadań zleconych przez Gminę Parczew w latach 2005-2014, 10,4 tys. zł – odsetki od zadośćuczynienia na rzecz osób

³⁹ Analizą objęto jeden okres rozliczeniowy (kwiecień) dla PPE nr PLZKED000000496013 (Zamość), PL_LUBD_0663001332_00, PL_LUBD_0663001336_08, siedem dla PPE nr PL_LUBD_0663001339_04 (dalej: PPE Spokojna), 13 dla PPE nr PLZKED000000316460 (dalej: PPE Chełm), w tym opłaty za grudzień 2021 r.- listopad 2022 r. (wydatki zrealizowane w 2022 r. oraz opłaty za grudzień 2022 r. (wydatek w kwocie 33,7 tys. zł zrealizowany w styczniu 2023 r.).

fizycznych w sprawie o odszkodowanie, rentę i usunięcie naruszenia dóbr osobistych, 16,6 tys. zł – odsetki od odszkodowania za wydanie wadliwej decyzji administracyjnej o pozwoleniu na budowę budynku mieszkalnego, 3,9 tys. zł – odsetki od zaległego wynagrodzenia pracownika powiatowego inspektoratu weterynarii oraz niesłusznie nałożonej kary Lubelskiemu Towarzystwu Myśliwskiemu.

(akta kontroli tom II str. 275-276 – plik 1, str. 538-541)

2.1.13. Z ujętych w wykazie planowanych wydatków, które w 2021 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego⁴⁰ w kwocie 24 102,9 tys. zł do końca listopada 2022 r. wykorzystano 18 784,6 tys. zł. Nie zrealizowano dwóch zadań o wartości 3196,3 tys. zł, tj. budowy budynku laboratorium mikrobiologicznego dla WSSE wraz z infrastrukturą techniczną (w związku z przedłużeniem procedury odwoławczej od dokonanego przez WSSE rozstrzygnięcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego) oraz opłaty podatku VAT od dostawy i montażu stacjonarnych monitorów promieniowania w ramach programu „Druga linia obrony” Departamentu Energii USA na drogowym przejściu granicznym w Terespolu (z powodu przedłużającej się procedury uzyskania zgód od GDDKiA, długotrwałych ustaleń z PGE O/Biała Podlaska i długotrwałym procesem uzyskania pozwolenia na budowę). Niewykorzystanie pozostałych środków (2122 tys. zł) wynikało głównie z niedostarczenia przez wykonawcę w terminie samochodów ratowniczo-gaśniczych, co skutkowało odstąpieniem przez KW PSP w całości lub w części od zawartych umów (1781,9 tys. zł), oszczędności przetargowych przy zakupie rezonansu magnetycznego dla Szpitala Powiatowego w Rykach (98 tys. zł), przy zakupie RTG kostno-płucnego z pełną automatyką i dwoma mobilnymi detektorami dla SP ZOZ w Lubartowie (83,2 tys. zł) i przy zakupie sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem dla 24 powiatowych inspektoratów nadzoru budowlanego (13,9 tys. zł).

Wydatki BOKiBU, które nie wygasły z upływem roku budżetowego 2021, wynosiły 945 tys. zł i zostały zrealizowane w 2022 r. w 85,1% (804,4 tys. zł). Środki finansowe poniesiono zgodnie z przeznaczeniem, w terminie określonym w art. 21 ust. 6 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw⁴¹. Nie wykorzystano kwoty 137,7 tys. zł przeznaczonej na opracowanie operatów szacunkowych, z powodu niższych kosztów w związku ze zwolnieniem większości rzeczoznawców z podatku od towarów i usług oraz ustalenia w toku prowadzonych postępowań, iż 23 (spośród 638 działek) stanowiły własność Skarbu Państwa, co skutkowało umorzeniem postępowań administracyjnych z uwagi na tożsamość podmiotu wywłaszczanego, z podmiotem na rzecz którego przeszło prawo własności tych działek. Kwota 2,9 tys. zł, przeznaczona na składki na *Fundusz Pracy oraz Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób niepełnosprawnych*, nie została wykorzystana z powodu nienaliczania składek od dodatków motywacyjnych wypłaconych pracownikom, którzy ukończyli 55 lat (kobiety) i 60 lat (mężczyźni).

Wojewoda wystąpił do MF o przekazanie kwoty 18 784,6 tys. zł na finansowanie zadań przeniesionych do realizacji na 2022 r., tj. w wysokości wydatków faktycznie zrealizowanych.

(akta kontroli tom II str. 200-234, tom III str. 200-227)

2.1.14. W 2022 r. w wyniku realizacji wybranych wydatków budżetowych osiągnięto m.in. niżej wymienione efekty rzeczowe:

⁴⁰ Załączniki nr 1 i 2 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz. U. poz. 2407).

⁴¹ Dz. U. poz. 1535, ze zm.

- sfinansowano zwrot producentom rolnym podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego, wykorzystanego do produkcji rolnej. Wydatki z tego tytułu oraz na obsługę zadania wyniosły 120 653,3 tys. zł. Producenci rolni przedłożyli wnioski o zwrot części podatku zawartego w 118 287,9 tys. litrów zakupionego oleju napędowego;
- w ramach modułu 3 rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” doposażono i poprawiono standard stołówek w 35 szkołach (2444,1 tys. zł);
- wypłacono 138,1 tys. świadczeń z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę 58 923,3 tys. zł;
- sfinansowano zadania 93 zespołów ratownictwa medycznego (65 podstawowych i 28 specjalistycznych), ponosząc na ten cel wydatki w kwocie 190 427,1 tys. zł;
- wypłacono 70,5 tys. zasiłków okresowych dla 12,5 tys. osób, m.in. z powodu bezrobocia (30 511 tys. zł) oraz 115,6 tys. dodatków osłonowych na łączną kwotę 191 742,8 tys. zł.

(akta kontroli tom II str. 275-276 – pliki 1, 12 i 13)

2.1.15. Dysponent części budżetowej, realizując określony w art. 175 ust. 2 pkt 1-5 ufp obowiązek nadzoru i kontroli, przeprowadzał kwartalne analizy wykonania budżetu m.in. w zakresie weryfikacji zgodności wydatków z ich przeznaczeniem, zakresu rzeczowego finansowanych zadań, oceny stopnia realizacji zadań w odniesieniu do wysokości przekazanych dotacji oraz przyczyn powstania zobowiązań, w tym wymagalnych. Zgodnie z zapisami procedur wewnętrznych dokonano jednostkowej i zbiorczej oceny stopnia realizacji założonych celów inwestycji finansowanych z budżetu Wojewody. WFIC występował także do kierowników nadzorowanych jednostek oraz wydziałów Urzędu o bieżące dokonywanie analizy realizacji nadzorowanych przez nich zadań.

Obowiązek nadzoru realizowany był również poprzez działalność kontrolną prowadzoną przez WFIC. W 2022 r. przeprowadzono 47 kontroli, w tym siedem w jednostkach administracji podległych Wojewodzie w zakresie m.in. wydatkowania środków publicznych oraz 40 kontroli wykorzystania dotacji celowych na realizację zadań z zakresu administracji rządowej. Najważniejsze ustalenia dotyczyły: nieprawidłowego ewidencjonowania wydatków, nieterminowego regulowania zobowiązań, niedokonywania przypisu należnych odsetek od nieterminowych płatności, wydatkowania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem, a także nieprawidłowego: prowadzenia ewidencji księgowej, sporządzania sprawozdań Rb-50⁴² i Rb-27ZZ, rozliczenia wykorzystania dotacji celowych. Przeprowadzone kontrole w trzech powiatowych stacjach sanitarno-epidemiologicznych w zakresie prawidłowości pobierania i odprowadzania dochodów na rachunek budżetu państwa oraz prawidłowości ponoszenia wydatków w ramach planu finansowego wykazały nieprawidłowości dotyczące m.in.: nieterminowego regulowania zobowiązań, wydatkowania środków niezgodnie z przeznaczeniem, zapisów w ewidencji księgowej, błędów w zakresie sprawozdawczości. W wyniku kontroli przeprowadzonej w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Tomaszowie Lubelskim zalecono dostosowanie w umowach zlecenia zawartych z lekarzami weterynarii terminów przekazywania do Inspektoratu środków z tytułu opłat pobranych przez lekarzy weterynarii za wykonane czynności weterynaryjne w sposób umożliwiający jednostce odprowadzanie dochodów budżetowych w wymaganych terminach.

⁴² O dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych j.s.t.

Monitorowano realizację zaleceń pokontrolnych, a wyniki kontroli wykorzystywano do oceny stopnia realizacji zadań przy analizowaniu rozliczeń wykorzystania środków finansowych oraz przy planowaniu kontroli wykorzystania dotacji w następnym roku.

(akta kontroli tom II str. 277-285)

W 2022 r. Wydział Polityki Społecznej LUW (dalej: WPS) przeprowadził 175 kontroli, w tym 101 w ramach nadzoru nad realizacją zadań wynikających z:

- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych⁴³ – 21 kontroli. Stwierdzono m.in. brak rzetelnej analizy zgromadzonej w sprawie dokumentacji w zakresie składanych wniosków i oświadczeń, nieprawidłowe wyliczenia dochodu rodziny uprawniającego do wnioskowanych świadczeń, nieprawidłowe wyliczenie kwoty przysługującego stronie świadczenia rodzicielskiego;
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁴⁴ – 17 kontroli. W ich wyniku stwierdzono nieprawidłowości w zakresie m.in. dokumentowania spraw, ustalania uprawnień, sporządzania decyzji administracyjnych oraz postępowania wobec dłużników alimentacyjnych;
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci⁴⁵ – 22 kontrole. Stwierdzono nieprawidłowości m.in. w zakresie nieprowadzenia rzetelnej analizy składanych wniosków i oświadczeń, błędnego wyliczenia dochodu, wydawania decyzji administracyjnych, wypłaty świadczenia przed odbiorem decyzji, nierzetelnej weryfikacji uprawnień do świadczeń wychowawczych;
- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁴⁶ – 41 kontroli. Zalecenia pokontrolne dotyczyły m.in. prawidłowego prowadzenia dokumentacji, zapewnienia wymaganego standardu świadczonych usług, zatrudniania i przeszkolenia pracowników merytorycznych.

Nie zapewniono natomiast prowadzenia kontroli wykorzystania dotacji na realizację programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” moduł 3 w miejscu realizacji zadań.

Wydział Środowiska i Rolnictwa LUW przeprowadził kontrole w 36 j.s.t., w tym 30 w zakresie zadań związanych z odbudową zniszczonych dróg (nie stwierdzono nieprawidłowości), pozostałe dotyczyły m.in. zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego zrealizowanych przez j.s.t. (stwierdzono nieprawidłowości dotyczące m.in. przyjmowania niekompletnych lub zawierających błędy wniosków o zwrot podatku akcyzowego oraz sporządzania decyzji administracyjnych).

Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Skarbu Państwa, spośród siedmiu kontroli rozpoczętych, zakończył jedną dotyczącą prowadzenia postępowania scaleniowego i zagospodarowania poscaleniowego, w wyniku której nie stwierdzono nieprawidłowości. Pozostałe sześć kontroli (w tym jedna koordynowana) nie zostały zakończone. Dotyczyły prawidłowości ponoszenia wydatków na utrzymanie grobów i cmentarzy wojennych (trzy), wywłaszczenia nieruchomości, zwrotów wywłaszczonych nieruchomości, ustalania i wypłaty odszkodowań oraz ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości (jedna), realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w obszarze gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa w zakresie kosztów utrzymania stanowisk pracy pracowników realizujących te

⁴³ Dz. U. z 2023 r. poz. 390.

⁴⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 581.

⁴⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 1577, ze zm.

⁴⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, ze zm.

zadania, obrotu nieruchomościami Skarbu Państwa oraz ustalania mienia Skarbu Państwa (dwie).

(akta kontroli tom II str. 275-276 – plik 16, str. 285, 525-537)

W wyniku przeprowadzonej przez NIK kontroli I/22/005/LLU *Wykonanie planu finansowego powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych w województwie lubelskim* stwierdzono m.in. przekroczenie w dwóch stacjach planu wydatków w obowiązującego w dacie dokonania wydatku, wypłatę premii przed wydaniem decyzji LPWIS w sprawie jej przyznania, zakup autoklawu niewynikający z konieczności zapewnienia realizacji niezbędnych potrzeb Stacji (działania w celu dopuszczenia urządzenia do eksploatacji podjęto dopiero po pięciu miesiącach od jego zakupu).

(akta kontroli tom II str. 801-802)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności LUW w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niepoprawnie sporządzono i nierzetelnie zweryfikowano polecenie przelewu bankowego z tytułu zapłaty za dostawę i montaż dźwigu osobowego na kwotę 469 332,78 zł, co skutkowało niezrealizowaniem zapłaty w 2022 r.

Dyspozycja przelewu została dokonana 30 grudnia, tj. w ostatnim dniu roboczym 2022 r. Na poleceniu przelewu wskazano niewłaściwy rachunek bankowy LUW, z którego miała nastąpić zapłata, tj. rachunek środków z Funduszu Pracy, na którym nie było środków finansowych. Błąd nie został ujawniony przez byłą Główną Księgową⁴⁷ i zastępcę Dyrektora BOKiBU zatwierdzających przelew ani przez pracownika przekazującego przelew do banku w celu realizacji. Po zleceniu przelewu nie monitorowano jego realizacji przez bank.

Zapłata w 2022 r. nie została zrealizowana i nastąpiła dopiero w kolejnym roku budżetowym (20 stycznia 2023 r.), po dokonaniu przeniesień w planie wydatków majątkowych roku budżetowego 2023. Nastąpiło to na wniosek zastępcy Dyrektora BOKiBU z 5 stycznia 2023 r. decyzją budżetową Wojewody Lubelskiego nr 9 z 18 stycznia 2023 r.

Pracownicy Oddziału Budżetu Urzędu wyjaśnili, że faktura wpłynęła na stanowisko realizacji płatności dopiero około południa w dniu zapłaty (30 grudnia 2022 r.), a powodem niezwyfikowania poprawności rachunku bankowego było przemęczenie, spiętrzenie zadań i działanie pod presją czasu w ostatnim dniu roku budżetowego. Była Główna Księgową Urzędu nie podała przyczyn braku weryfikacji numeru rachunku bankowego, z którego nastąpić miała zapłata. Wyjaśniła, że na etapie podpisywania przelewu sprawdzone zostały dane kontrahenta, w tym jego numer konta oraz kwota przelewu. Zastępca Dyrektora BOKiBU stwierdziła m.in., że to główny księgowy sprawuje nadzór nad prawidłowym wykonywaniem dyspozycji środkami pieniężnymi.

(akta kontroli tom I str. 339-340, tom III str. 4-18, 481-483, 491-492, 525-572, 575-582, 587-590, 602-608)

2. W BOKiBU nie wystąpiono o korektę decyzji MF w sprawie przyznania środków z rezerw celowych poz. 19 i 44, pomimo posiadania bieżących informacji o ich wykorzystaniu w niepełnej wysokości. Niewykorzystane środki zgłoszono do blokady dopiero w listopadzie i w grudniu 2022 r.

Niewykorzystanie środków wynikało z przyznania pracownikom niższych wynagrodzeń niż skalkulowane w decyzjach MF w sprawie przyznania środków

⁴⁷ Zatrudnioną na stanowisku Głównej Księgowej do 28 lutego 2023 r.

z rezerw celowych, a także późniejszego niż planowano zatrudnienia pracowników, których wynagrodzenia były finansowane z rezerwy celowej.

W przypadku środków z rezerwy celowej poz. 44 niewykorzystana do czerwca 2022 r. kwota wynosiła 78,8 tys. zł, a do października – 110,1 tys. zł, co stanowiło odpowiednio 29,9% i 41,8% środków przyznanych w wysokości 263,2 tys. zł.

Z kolei w przypadku środków z rezerwy celowej poz. 19, niewykorzystana do czerwca 2022 r. kwota wyniosła ok. 44 tys. zł, a do października – 79,4 tys. zł, tj. odpowiednio 7,1% i 12,7% środków przyznanych w wysokości 623,5 tys. zł.

Niewykorzystane środki dopiero w listopadzie i w grudniu 2022 r. zostały zgłoszone do blokady w kwocie ogółem 253,6 tys. zł, z tego z rezerwy poz. 44 – 119,4 tys. zł, poz. 19 – 134,2 tys. zł. Na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 ufp zostały zablokowane przez Wojewodę Lubelskiego decyzjami z 1 grudnia (119,4 tys. zł), 2 grudnia (105 tys. zł) i 27 grudnia 2022 r. (29,2 tys. zł).

Dyrektor BOKiBU wyjaśnił, że do końca roku istniała możliwość uzupełnienia nieobsadzonego (od października) etatu, jak również podwyższenie wynagrodzeń już zatrudnionych pracowników. Skutki finansowe uzupełnienia wakatów oraz przyznania ewentualnych podwyżek byłyby trudne do oszacowania. Mogło to doprowadzić do sytuacji braku zapewnienia finansowania wynagrodzeń pracowniczych po korekcie decyzji. W związku z tym jako zasadę przyjęto niewystępowanie o korekty tego typu decyzji budżetowych.

(akta kontroli tom III str. 295-408, 598-601)

3. W Urzędzie z opóźnieniem podjęto działania w celu ograniczenia opłat za ponadumowny pobór energii biernej (214 008,06 zł) w PPE Chelm. Dopiero w grudniu 2022 r. przeprowadzono analizę pod kątem zainstalowania układu do kompensacji energii biernej, w sytuacji gdy wyniki kontroli NIK P/21/001 *Wykonanie budżetu państwa w 2020 r.* wykazały, że już w 2020 r. poniesiono wysokie opłaty z tego tytułu (149,5 tys. zł).

Zgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 1 ufp, wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

Dyrektor BIOU wyjaśniła, że proces instalacji układów do kompensacji energii biernej rozpoczęto w 2021 r., wykonano instalacje w budynkach położonych w Lublinie przy ul. Czechowskiej 15, ul. Spokojnej 4, ul. Lubomelskiej 1-3, a w budynku w Chelmie monitorowano pobór energii biernej i pracownicy LUW podejmowali czynności sprawdzenia sprzętu oraz sprawności urządzeń, które mogły wpływać na tak wysoki pobór energii biernej. W listopadzie 2022 r. zlecono wykonanie analizy, która wykazała celowość kompensacji energii biernej, a wpływ na wysokość opłat mogła mieć zainstalowana bateria kondensatorów, która uległa uszkodzeniu (awarii nie można było zdiagnozować bez wykonanych pomiarów). W maju 2023 r. zostanie wykonany układ do kompensacji energii biernej (23 tys. zł).

NIK zauważa, że po kontroli P/21/001 *Wykonanie budżetu państwa w 2020 r.*, wnioskowano o podjęcie działań w celu ograniczenia opłat ponoszonych na usługi dystrybucji energii elektrycznej, a w odpowiedzi na wystąpienie Wojewoda poinformował, że zostaną podjęte działania zmierzające do opracowania rozwiązań umożliwiających kompensację zużycia energii biernej w obiektach pozwalających na określenie charakterystyki emitowanej energii (energia bierna pojemnościowa czy energia bierna indukcyjna).

(akta kontroli tom I str. 272-334)

4. Nie prowadzono kontroli w miejscu realizacji zadań finansowanych z dotacji w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” moduł 3. Kontrola została ograniczona do analizy dokumentów dołączonych przez beneficjentów do rozliczenia dotacji.

Zadania związane z realizacją modułu 3 wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 zostały powierzone Lubelskiemu Kuratorowi Oświaty (dalej: LKO) na mocy porozumienia nr 68 Wojewody Lubelskiego z 6 marca 2019 r. Zgodnie z § 1 ust. 2 pkt 16 porozumienia, powierzone zadania obejmują również „kontrolę sposobu i terminowości realizacji zadań, na które została przyznana dotacja z budżetu państwa, określonych w rozporządzeniu i Programie, przez którą należy rozumieć badanie dokumentów, mających lub mogących mieć znaczenie dla oceny prawidłowości wykonania zadania przez organy prowadzące szkoły, które uzyskały wsparcie finansowe na realizację zadań wynikających z modułu 3 Programu”.

LKO nie powierzono jednak obowiązku przeprowadzenia kontroli w terenie, u beneficjentów. Kontroli u beneficjentów nie prowadzili również pracownicy WPS.

Zgodnie z art. 175 ust. 1 pkt 2 i 3 upf dysponenci części budżetowych sprawują nadzór i kontrolę wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa i realizacji zadań finansowanych z budżetu państwa. Przedmiotem nadzoru i kontroli jest m.in. prawidłowość wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa, pod względem zgodności z przeznaczeniem oraz wysokości wykorzystanej dotacji a stopniem realizacji zadań przewidzianych do sfinansowania dotacją z budżetu państwa (art. 175 ust. 2 pkt 5).

LKO wyjaśnił, że Kuratorium przeprowadziło kontrolę j.s.t., które otrzymały dofinansowanie, w postaci weryfikacji dokumentacji źródłowej dołączonej do rozliczeń, tj. faktur oraz dowodów przelewów potwierdzonych za zgodność z oryginałem. W przypadku stwierdzonych nieprawidłowości j.s.t. składały na bieżąco korekty rozliczeń. Kuratorium nie przeprowadza bezpośrednich kontroli u beneficjentów i nie zaplanowało takiej kontroli na 2023 r.

Według zastępcy Dyrektora WPS organem właściwym do przeprowadzania kontroli realizacji ww. zadania jest Lubelski Kurator Oświaty.

Dyrektor Wydziału Prawnego i Nadzoru LUW wyjaśnił, że wydział koordynuje działalność kontrolną, polegającą na opracowaniu rocznego planu kontroli. Ewentualne kontrole z zakresu realizacji modułu 3 leżą w zakresie merytorycznym WPS.

NIK zauważa, że z ww. wyjaśnień wynika, że przyczyną braku kontroli w miejscu realizacji zadań w ramach modułu 3 ww. programu było niedoprecyzowanie zadań wydziałów LUW i LKO w tym zakresie. Według regulaminu organizacyjnego LUW, do zadań WPS należy realizacja wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 w zakresie modułów 1 i 2.

(akta kontroli tom II str. 550-552, 594-596, 604-607)

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Wydatki BŚE ramach części 85/06 w 2022 r. wyniosły 1513,4 tys. zł, tj. stanowiły 63,7% planu (2375 tys. zł) i 17% wydatków poniesionych w 2021 r. (8885,5 tys. zł). Środki przeznaczono na realizację przez Komendę Wojewódzką PSP w Lublinie projektu w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko: „Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap IV”, tj. na zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego ze zwiększonym potencjałem ratownictwa i mikrobusa do przewozu dziewięciu osób, sprzętu oraz materiałów. Lubelski

Komendant Wojewódzki PSP poinformował, że niewykorzystanie planowanych środków wynikało z oszczędności powstałych po przeprowadzeniu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na zakup sprzętu, za który płatności dokonywała Komenda Wojewódzka PSP w Lublinie.

Niewykorzystane środki (861,6 tys. zł) zostały zablokowane decyzją Wojewody z dnia 12 grudnia 2022 r. na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 oraz 3 pkt 2 ufp. O dokonanej blokadzie nie poinformowano MF, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II str. 184-199, 275-276 – plik 12, str. 753)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności LUW w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Dysponent części 85/06 nie poinformował MF, na podstawie art. 177 ust. 4 ufp, o decyzji nr 1 z 12 grudnia 2022 r. w sprawie blokowania planowanych wydatków BŚE na kwotę 861 591,71 zł. W rezultacie MF nie posiadał wiedzy o możliwości rozdysponowania ww. kwoty w ramach budżetu środków europejskich.

Dyrektor WFIC wyjaśniła, że zgodnie z art. 177 ufp, dysponent części niezwłocznie informuje Ministra Finansów o podjętych decyzjach w sprawie blokowania planowanych wydatków. Wspomniany przepis wskazuje przesłanki dla podjęcia decyzji o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych, o których mowa w dziale III rozdział 5-Wykonywanie ustawy budżetowej ufp. W dziale IV rozdziale 6 *Wykonywanie budżetu środków europejskich* ustawodawca nie określił przepisów dotyczących obowiązków dysponenta w zakresie wydawania przez niego decyzji o blokowaniu planowanych wydatków BŚE i związanego z nim obowiązku informowania MF. W związku z tym brak powiadomienia Ministra Finansów był jedynie odstępniem od dokonania pewnej czynności, a nie brakiem wykonania obowiązku wynikającego z ufp.

NIK zauważa, że blokowanie wydatków służy zapewnieniu racjonalnego wydatkowania środków publicznych, a podjęcie decyzji w tej sprawie bez poinformowania MF powoduje brak możliwości przeznaczenia niewykorzystanych środków na inne cele. Ponadto należy wskazać, że wniosek w tym zakresie był sformułowany już po kontroli P/21/001 *Wykonanie budżetu państwa w 2020 r.* i w odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne NIK Wojewoda poinformował, że Urząd będzie niezwłocznie informował ministra właściwego do spraw finansów o podjętych decyzjach w sprawie blokowania planowanych wydatków.

(akta kontroli tom II str. 184-199, 405-408)

OCENA CZĄSTKOWA

Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2022 r. w części 85/06 zostały wykonane zgodnie z założeniami ustawy budżetowej na 2022 r. Dotacje celowe były prawidłowo udzielane i rozliczane. Środki finansowe ujęte w planie wydatków Urzędu zostały poniesione na cele służące realizacji zadań tej jednostki, zgodnie z przepisami Pzp. Ponownie stwierdzono jednak nieprawidłowości polegające na niepodjęciu skutecznych działań w celu ograniczenia kosztów dystrybucji w jednym z punktów poboru energii elektrycznej oraz niepoinformowaniu MF o wydaniu decyzji w sprawie blokowania wydatków BŚE, co świadczy o niewykonaniu wniosków pokontrolnych sformułowanych po kontroli *Wykonanie budżetu państwa w 2020 roku*. Ponadto nie zapewniono pełnej kontroli jednego z zadań finansowanych z dotacji przekazanych z budżetu Wojewody, a ustanowione w LUW mechanizmy kontroli operacji finansowych okazały się nieskuteczne, o czym świadczy nierzetelne zweryfikowanie polecenia przelewu zapłaty wykonawcy zadania inwestycyjnego, skutkujące brakiem jego realizacji przez bank i koniecznością zapewnienia w planie na 2023 r. wydatków na sfinansowanie

zobowiązania z tego tytułu. NIK zauważa ponadto, że dwa zadania sfinansowano ze środków pochodzących z rezerwy ogólnej, chociaż były one możliwe do przewidzenia na etapie prac nad ustawą budżetową, a jedno nie wymagało natychmiastowego wsparcia, jednak sposób finansowania tych zadań nie wynikał z inicjatywy Wojewody.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

3. Sprawozdawczość

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych łącznych sprawozdań za 2022 r. przez dysponenta części 85/06 – województwo lubelskie oraz sprawozdań jednostkowych Urzędu i WFiC:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego (Rb-28NW),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/06 – województwo lubelskie na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek, w tym dysponentów II stopnia środków budżetowych). Wpływ na sprawozdania łączne miały nieprawidłowości stwierdzone w sprawozdaniach jednostkowych. Nieprawidłowości przeniesione ze sprawozdań jednostkowych Rb-27 skutkowały wydaniem opinii w formie opisowej o tym sprawozdaniu. Nieprawidłowości w pozostałych sprawozdaniach, zgodnie z kryteriami oceny, nie wpłynęły na obniżenie oceny pozytywnej.

Kontrola zarządcza nie w pełni zapewniała prawidłowość sporządzania sprawozdań. W jednostkowym sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2022 r. WFiC zawyżono o 200 tys. zł i zaniżono o 410 tys. zł należności pozostałe oraz wykazano należności sporne w kwocie 6 tys. zł⁴⁸. Nieprawidłowości nie miały wpływu na pozytywną opinię o tym sprawozdaniu.

W jednostkowym sprawozdaniu BOKIBU Rb-27 za 2022 r. nie wykazano należności i dochodów wykonanych na łączną kwotę 50,6 tys. zł z tytułu kar umownych,

⁴⁸ Kwota ustalona na próbie należności, pełna kwota należności z tytułu grzywien w celu przymuszenia, objętych zażaleniami, nierozpatrzonymi do końca 2022 r. była niemożliwa do ustalenia w trakcie kontroli, z uwagi na konieczność przeglądania dokumentacji 1,1 tys. postępowań w sprawie egzekucji wykonania obowiązku szczepień ochronnych.

potrąconych z wynagrodzenia wykonawców, a w sprawozdaniu Rb-28 zaniżono wydatki o ww. kwotę. W sprawozdaniu Rb-BZ1 wykazano nieprawidłowe, niewynikające z ewidencji księgowej, dane na łączną kwotę 1991,9 tys. zł w zakresie: planu według ustawy budżetowej, planu po zmianach, wykonania oraz wydatków niewygasających z upływem 2022 r. Natomiast w sprawozdaniu jednostkowym Rb-N za IV kwartał 2022 r nieprawidłowo zaprezentowano należność w kwocie 2,6 tys. zł w układzie podmiotowym. Ze względu na kwotę nieprawidłowości, negatywnie zaopiniowano sprawozdania BOKiBU Rb-27 i Rb-BZ1. Błędy w pozostałych sprawozdaniach nie przekroczyły kwot określonych dla opinii pozytywnej. W trakcie kontroli skorygowano sprawozdanie Rb-N WFiC (w zakresie kwoty ogółem 610 tys. zł) oraz sprawozdanie Rb-N i Rb-BZ1 BOKiBU.

Kontrola P/23/001 przeprowadzona w WSSE wykazała nieprawidłowości w sprawozdaniach jednostkowych i łącznych dysponenta II stopnia, sporządzonych na podstawie sprawozdań 20 PSSE. W rocznym sprawozdaniu Rb-27 nie wykazano należności i należności pozostałych do zapłaty w kwocie 12,1 tys. zł, w tym zaległości 3,7 tys. zł (rozłożonych na raty i dotyczących zwrotu kosztów postępowania odwoławczego), zawyżono zaległości o 89,2 tys. zł stanowiącą należności rozłożone na raty z terminem płatności wykraczającym poza 2022 r. oraz zawyżono kwotę potrąceń i innych zmniejszeń o 1648,7 tys. zł, w której ujęto odpisy należności przedawnionych, umorzonych oraz wynikających z decyzji uchylonych. W sprawozdaniu Rb-N błędnie zakwalifikowano do pozostałych i wymagalnych należności na kwotę 92,9 tys. zł, nie ujęto należności w kwocie 23,7 tys. zł, a 1,2 tys. zł wykazano nieprawidłowo w układzie podmiotowym. W sprawozdaniu Rb-BZ1 zawyżono wydatki o 0,5 tys. zł, a w Rb-28 wykazano wydatki w kwocie 8,9 tys. zł w niewłaściwym paragrafie klasyfikacji budżetowej wskutek nieprawidłowego zaksięgowania tego wydatku. Ze względu na kwotę stwierdzonych nieprawidłowości sprawozdania Rb-27 i Rb-N zaopiniowano negatywnie. Pozostałe zaopiniowano pozytywnie. W trakcie kontroli sprawozdania Rb-27, Rb-BZ1 i Rb-N zostały skorygowane.

W pozostałym zakresie sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń w sprawie: sprawozdawczości budżetowej⁴⁹, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁵⁰ oraz sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym⁵¹.

NIK zauważa, że nieprawidłowości w sporządzaniu sprawozdania Rb-N zostały stwierdzone również w trakcie kontroli P/22/001 *Wykonanie budżetu państwa w 2021 r.*, po której wnioskowano o zwiększenie nadzoru nad sporządzaniem tych sprawozdań w jednostkach podległych.

(akta kontroli tom II str. 608-800, tom III str. 22-153, 200-205, 575-578, 583-586)

W wyniku kontroli I/22/005/LLU *Wykonanie planu finansowego powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych w województwie lubelskim* stwierdzono utrzymywanie w księgach rachunkowych należności przedawnionych, co skutkowało zawyżeniem

⁴⁹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. poz. 144, ze zm.), dalej: rozporządzenie w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

⁵⁰ Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. poz. 2396, ze zm.), dalej: rozporządzenie w sprawie sprawozdawczości w zakresie operacji finansowych.

⁵¹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1731), dalej: rozporządzenie w sprawie sprawozdawczości w układzie zadaniowym.

należności i zaległości w sprawozdaniu Rb-27 (należności odpisano dopiero w trakcie kontroli NIK), zaksięgowanie wydatków, planu, zaangażowania w paragrafach z niewłaściwą czwartą cyfrą określającą źródła finansowania oraz wprowadzenie do ewidencji zmiany planu wydatków z ponad miesięcznym opóźnieniem, co skutkowało niezgodnym z ewidencją, ale zgodnym ze stanem faktycznym, sporządzeniem sprawozdań Rb-28.

(akta kontroli tom II str. 801-802)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawozdaniu jednostkowym Rb-N WFiC za IV kwartał 2022 r.:

- zawyżono należności pozostałe do zapłaty o 200 000 zł, niewynikające z ksiąg rachunkowych,
- nie wykazano należności pozostałych w kwocie 410 000 zł, ujętych w księgach 2022 r. z terminem płatności przypadającym w 2023 r.

Zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości w zakresie operacji finansowych, sprawozdanie jednostkowe sporządzane jest na podstawie ksiąg rachunkowych lub ewidencji księgowej danej jednostki oraz innych dokumentów dotyczących tej jednostki.

Zgodnie z § 13 ust. 1 pkt 5 Instrukcji sporządzania sprawozdań, stanowiącej zał. nr 8 do ww. rozporządzenia, wymagalne należności rozumiane są jako wartość wszystkich bezspornych należności, których termin płatności dla dłużnika minął, a które nie zostały ani przedawnione, ani umorzone.

Główny Księgowy Budżetu Wojewody wyjaśniła, że wykazanie w sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2022 r. WFiC należności w rozdziale 71015 § 0690 o 200 tys. zł wyższej niż wynikało z ewidencji księgowej spowodowane było pomyłką, która została poprawiona w korekcie sprawozdania Rb-N z dnia 31 marca 2022 r. W korekcie tej ujęte zostały również należności zaewidencjonowane w 2022 r. na koncie 221 z terminem płatności przypadającym w roku 2023 w kwocie ogółem 410 tys. zł.

(akta kontroli tom II str. 586-593, 624-635, 754-757)

2. Wydział Infrastruktury nie przekazywał do WFiC informacji o zażaleniach złożonych na postanowienia o nałożeniu grzywien w celu przymuszenia do wykonania obowiązku szczepienia, nierozpatrzonych do 31 grudnia 2022 r., co miało wpływ na dane wykazane w sprawozdaniu Rb-N. W Wydziale Infrastruktury nie prowadzono ewidencji zażaleń oraz ich rozpatrzenia, co uniemożliwiło ustalenie pełnej kwoty należności objętych zażaleniami nierozpatrzonymi według stanu koniec 2022 r.

W związku z brakiem ww. ewidencji analizę przeprowadzono na próbie 50 należności, w której nierozpatrzone do końca 2022 r. zażalenia dotyczyły pięciu postanowień o nałożeniu grzywiny na kwotę 6000 zł.

Zgodnie z § 13 ust. 1 pkt 5 i 6 Instrukcji sporządzania sprawozdań, stanowiącej zał. nr 8 do rozporządzenia w zakresie operacji finansowych, w sprawozdaniu Rb-N powinny być wykazywane należności bezsporne.

Dyrektor WFiC wyjaśniła, że Wydział nie posiada informacji odnośnie do złożonych zażaleń na postanowienia o nałożeniu grzywiny w celu przymuszenia i braku rozpatrzenia tych zażaleń. Przedmiotowe zażalenia kierowane są do Wydziału Infrastruktury, a następnie przesyłane do Ministra Zdrowia. W celu ustalenia, czy należności, co do których zostało złożone zażalenie, powinny być wykazywane

w sprawozdaniu Rb-N tut. Wydział zwróci się pismem do Ministra Finansów o zajęcie stanowiska w przedmiotowej sprawie

Dyrektor Wydziału Infrastruktury wyjaśniła, że nie informowano WFIC o fakcie złożenia zażalenia na postanowienie o nałożeniu grzywny, ponieważ wniesienie zażalenia nie wstrzymuje postępowania egzekucyjnego. Nie informowano też o rozpatrzeniu (lub braku rozpatrzenia) zażalenia. Zaznaczyła, że znikoma ilość zażeń przekazanych do Ministra Zdrowia w sprawie grzywien jest rozpatrzona. Wydział nie prowadzi rejestru nałożonych grzywien, zawierającego informację o wniesieniu przez zobowiązanego zażalenia na wydane postanowienie wraz z informacją o jego ewentualnym rozstrzygnięciu przez Ministra Zdrowia. Uzyskanie informacji o ilości postępowań, w których złożone zostało zażalenie na postanowienie i łącznej kwoty nałożonych grzywien wymagałoby znacznego nakładu pracy poprzez przegląd wszystkich 1100 postępowań. Posiadane przez Wydział Infrastruktury rejestry zawierają wyłącznie informację o ostatniej wykonanej czynności w ramach prowadzonego postępowania egzekucyjnego.

(akta kontroli tom I str. 100-110, 178-183, tom II str. 275-276 – pliki 9 i 14)

3. W księgach rachunkowych BOKiBU nie ujęto zrealizowanych dochodów z tytułu kar umownych, potrąconych z zobowiązań wobec kontrahentów oraz wydatków sfinansowanych z tych kar. Kary umowne naliczone za naruszenie postanowień umów na realizację zadań inwestycyjnych w kwocie ogółem 50 576,22 zł zostały przeznaczone na zmniejszenie wydatków majątkowych.

Kary umowne naliczone za naruszenie postanowień umów na wykonanie zadań inwestycyjnych zostały zaksięgowane na koncie 760 *Pozostałe przychody operacyjne*, ze wskazaniem klasyfikacji paragrafu wydatków (6050) oraz potrącone z wynagrodzenia wykonawców inwestycji.

W księgach rachunkowych nie ujęto wpływu dochodu z tytułu kar (w § 0950 w rozdziale 75011 – 20 576,22 zł i w rozdziale 75081 – 30 000 zł) oraz wydatków sfinansowanych poprzez potrącenie naliczonych kontrahentom kar z zobowiązań wobec tych kontrahentów, co jest równoznaczne z zapłatą zobowiązania (§ 6050 w ww. rozdziałach).

W przypadku jednego kontrahenta kara w kwocie 30 000 zł została potrącona z zobowiązania wynikającego z faktury nr 2210205 z dnia 31 października 2022 r. na kwotę 1 054 597,88 zł. Na koncie 130, rozdział 75081 § 6050 ujęto m.in. zapłatę przekazaną wykonawcy, tj. kwotę 1 024 597,88 zł. Kwota ujęta na koncie 130 została wykazana w sprawozdaniu Rb-28.

W przypadku drugiego wykonawcy kara umowna w kwocie 20 576,22 zł została potrącona z zobowiązania wynikającego z faktury nr FSL-25/22/DZWB/12 z dnia 30 grudnia 2022 r. na kwotę 489 909 zł. Na koncie 130, rozdział 75011 § 6050 w 2022 r. nie zaewidencjonowano żadnych operacji dotyczących ww. faktury, a w sprawozdaniu Rb-28 wykazano zobowiązanie wobec wykonawcy w kwocie 469 332,78 zł. Kwota ta została wprowadzona do planu wydatków 2023 r. decyzją Wojewody nr 9 z 18 stycznia 2023 r., zapłaty dokonano 20 stycznia 2023 r.

Skutkowało to zaniżeniem o 50 576,22 zł dochodów budżetowych w rocznym sprawozdaniu za 2022 r. Rb-27 (w § 0950 w rozdziale 75011 o 20 576,22 zł i w rozdziale 75081 o 30 000 zł) i wydatków w Rb-28 (§ 6050 w ww. rozdziałach).

Zgodnie z art. 111 pkt 12 ufp, dochodami podatkowymi i niepodatkowymi są grzywny, mandaty i inne kary pieniężne, o ile odrębne ustawy nie stanowią inaczej. Art. 11 ufp stanowi, że jednostki budżetowe pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

Należność z tytułu kar umownych i zobowiązanie z tytułu zakupu usługi, pomimo że dotyczą jednej umowy, stanowią odrębne zdarzenia gospodarcze. Zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵², wartość poszczególnych składników aktywów i pasywów, przychodów i związanych z nimi kosztów, jak też zysków i strat nadzwyczajnych ustala się oddzielnie. Nie można kompensować ze sobą wartości różnych co do rodzaju aktywów i pasywów, przychodów i kosztów związanych z nimi oraz zysków i strat nadzwyczajnych.

Była Główna Księgowa Urzędu wyjaśniła, że w jednym przypadku wydatek został wykazany (zaksięgowany) w takiej wysokości w jakiej dokonano zapłaty na rzecz wykonawcy. Tak samo postąpiono w przypadku zobowiązań w 2022 r. wykazując je w wysokości należnej zapłaty na rzecz wykonawcy. Plan wydatków dla tych zadań wygasł z końcem roku budżetowego. Ponadto wskazała, że potrącone kary umowne zostały zaksięgowane na pozostałe przychody operacyjne, lecz nie zostały przekazane na dochody budżetowe ze względu na koniec roku budżetowego.

(akta kontroli tom III str. 141-143, 149-153, 503-572, 587-590, 602-608)

4. W rocznym sprawozdaniu Urzędu z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) za 2022 r.: wykazano nieprawidłowe dane, tj. niezgodne z ewidencją księgową LUW w zakresie: planu według ustawy budżetowej, planu po zmianach, wykonania oraz w zakresie wydatków niewygasających z upływem 2022 r.:

- plan według ustawy budżetowej wykazano w kwocie 107 405 000 zł, według układu wykonawczego wynosił 106 383 000 zł, tj. został zawyżony o 1 022 000 zł;
- plan po zmianach wykazano w kwocie 117 491 294,37 zł, według decyzji budżetowych Wojewody Lubelskiego oraz konta 980 Wn – Plan finansowy wydatków budżetowych i konta 990 Wn – Plan w układzie zadań wynosił 117 503 930,37 zł, tj. plan po zmianach zawyżono o 12 636 zł;
- wykonanie wykazano w kwocie 113 403 183,77 zł, według konta 991 – Wydatki budżetu w układzie zadań wydatki wyniosły 113 415 463,47 zł, tj. wykonanie zaniżono o 12 279,70 zł;
- wydatki, które nie wygasły z upływem bieżącego roku budżetowego wykazano w kwocie 945 010 zł, mimo że w 2022 r. nie ustalono wydatków wygasających.

Zgodnie z § 10 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości w układzie zadaniowym, kierownicy jednostek sporządzają sprawozdania rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Kwoty wydatków/kosztów wykazane w sprawozdaniach powinny być zgodne z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych tych jednostek.

Była Główna Księgowa Urzędu wyjaśniła, że powyższe różnice wynikały z pomyłek.

(akta kontroli tom III str. 92-139, 144-145, 575-578)

5. W sprawozdaniu jednostkowym Rb-N Urzędu za IV kwartał 2022 r. niezgodnie z § 13 ust. 2 pkt 1 Instrukcji sporządzania sprawozdań, stanowiącej załącznik nr 8 do rozporządzenia w sprawie sprawozdań w zakresie operacji finansowych, zakwalifikowano do nieprawidłowej grupy podmiotowej należność w kwocie 2612,74 zł od Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego. Należność tę ujęto w grupie III obejmującej jednostki samorządu terytorialnego, zamiast w grupie II jako państwową jednostkę organizacyjną posiadającą osobowość prawną, podlegającą Ministrowi właściwemu ds. rolnictwa.

Była Główna Księgowa Urzędu wyjaśniła, że wynikało to z pomyłki.

(akta kontroli tom III str. 55-58, 67-68, 145-147, 583-586)

⁵² Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała łączne sprawozdania dysponenta części 85/06 – województwo lubelskie, z wyjątkiem sprawozdania Rb-27, które ze względu na kwotę nieprawidłowości przeniesionych ze sprawozdań jednostkowych WSSE i BOKiBU zaopiniowano w formie opisowej. Negatywnie zaopiniowano sprawozdania jednostkowe Rb-27 i Rb-BZ1 BOKiBU. Pozostałe sprawozdania jednostkowe BOKiBU oraz sprawozdania jednostkowe WFiC zaopiniowano pozytywnie. W sprawozdaniu Rb-N sporządzonym przez WFiC stwierdzono nieprawidłowości, polegające m.in. na wykazaniu należności niemających charakteru bezspornych, z tytułu grzywien nałożonych w celu przymuszenia do wykonania obowiązku szczepienia, od których złożono zażalenia. Jednak ustalenie pełnej kwoty tych należności przez Wydział Infrastruktury było w trakcie kontroli niemożliwe. Funkcjonujący w LUW system kontroli zarządczej nie w pełni zapewniał prawidłowość sporządzania sprawozdań. Nieprawidłowość polegająca na przeznaczeniu dochodów z kar umownych na zmniejszenie wydatków majątkowych oraz niepoprawnym ujęciu w księgach rachunkowych Urzędu związanych z tym operacji gospodarczych, świadczy o nieskutecznych mechanizmach kontroli operacji finansowych w tym zakresie.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski i uwagę.

Wnioski

1. Podejmowanie działań egzekucyjnych w stosunku do należności z tytułu grzywien w celu przymuszenia w sytuacji braku wniosków o ich umorzenie.
2. Rzetelne weryfikowanie poleceń przelewu i zapewnienie skutecznych mechanizmów kontroli operacji finansowych w tym zakresie.
3. Bieżące występowanie do MF o korektę decyzji przyznających środki finansowe z rezerw celowych, w przypadku ich niewykorzystania.
4. Uregulowanie kwestii prowadzenia kontroli w miejscu realizacji zadań w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” moduł 3.
5. Informowanie MF o dokonanych blokadach w planowanych wydatkach BŚE.
6. Zapewnienie wykazywania prawidłowych danych w sprawozdaniach Rb-N i Rb-BZ1.
7. Zapewnienie przepływu między wydziałami LUW danych, mających wpływ na kwoty wykazane w sprawozdaniu Rb-N, w zakresie złożonych zażeń na postanowienia o nałożeniu grzywiny oraz ich rozpatrzeniu.
8. Prawidłowe ewidencjonowanie zdarzeń gospodarczych.
9. Nieprzeznaczanie dochodów budżetowych na zmniejszenie wydatków jednostki budżetowej.

Z uwagi na zaawansowane działania podjęte w LUW w celu ograniczenia opłat za ponadumowny pobór energii biernej w PPE Chelm, NIK odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego w tym zakresie.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że funkcjonujący w BOKiBU system kontroli zarządczej był niewystarczający. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące operacji finansowych, ewidencji księgowej i sprawozdań, wskazują na konieczność wzmocnienia tej kontroli i zapewnienia adekwatnych mechanizmów kontroli zarządczej w tym zakresie.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁵³ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia ...17... kwietnia 2023 r.

Kontrolerzy:

Paweł Gruszkiewicz
Specjalista kontroli państwowej

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Szempruch

.....
Podpis

Ewa Kulik
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

.....
Podpis

Katarzyna Durakiewicz
Doradca techniczny

.....
Podpis

Piotr Kwaśniak
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

⁵³ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy